

Laura Hettula ja Maija Hämäläinen

EETTISYYDEN JA ETIIKAN HUOMIOIMINEN HOITOTYÖSSÄ

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Terveydenhoitajakoulutus

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Terveystenhoitaja (AMK)
Tekijä/Tekijät	Laura Hettula ja Maija Hämäläinen
Työn nimi	Eettisyyden ja etiikan huomioiminen hoitotyössä
Toimeksiantaja	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Vuosi	2023
Sivut	41 sivua, liitteitä 14 sivua
Työn ohjaaja(t)	Haija Kankkunen

TIIVISTELMÄ

Hoitotyö on ammatillista toimintaa, jonka tarkoitus on auttaa ja ohjeistaa sekä tukea ja edistää terveyttä. Hoitotyössä tarvitaan ymmärrystä etiikasta. Etiikka on tieteenala, jonka tarkoituksena on ohjata eettiseen toimintaan. Eettisen toiminnan lähtökohtana hoitotyössä voi pitää asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaan kohtaamista yksilönä. Näitä ohjaava lait, ohjeet, asetukset, periaatteet sekä ammattialojen eettiset suositukset. Hoitotyössä eettisyys näyttäytyy monella tapaa. Se on pohdintaa käytännön tilanteissa ja keskustelua oikeasta ja väärästä sekä hyvästä ja pahasta. Opetusministeriö on linjannut, että ammattikorkeakoulutuksen yhtenä tavoitteena on kouluttaa eettisesti osaavia ammattilaisia. Aiempia tutkimuksia hoitoalan koulutuksen aikana tapahtuvasta ammattietiikan oppimisesta oli vähän.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa digitaalista opetusmateriaalia, joissa käsitellään erilaisia eettisiä tilanteita. Opinnäytetyön tavoitteena on saada hoitoalan opiskelijat pohtimaan omaa eettistä toimintaansa hoitotyössä jo opintojen aikana oppitunneilla ja harjoittelussa, sekä työelämään siirtyessä. Lisäksi tavoitteena oli tuoda esille, mitä on hoitotyön eettisyys ja miksi se on tärkeää ottaa huomioon kaikessa tekemisessä.

Toimeksiantaja toimi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk). Opinnäytetyö tehtiin XAMK:n gerontologisen hoitotyön, opinto- ja urasuunnittelun sekä terveyden edistämisen opintojaksoille. Opinnäytetyön muodoksi valikoitui toiminnallinen opinnäytetyö, mikä toteutettiin tuotteistamisprosessin vaiheita hyödyntäen. Opinnäytetyön kirjalliseen osuuteen luotettavuutta tuo kriittisesti valitut tutkimukset, verkkolähteet ja kirjallisuus. Toiminnallisen osuuden luotettavuutta lisää toimeksiantajalta ja opetusryhmältä saadut palautteet, joiden pohjalta on tehty parannuksia materiaaleihin. Opinnäytetyön prosessin päätteeksi valmistui digitaalista opetusmateriaalia opettamisen tueksi.

Asiasanat: toiminnallinen opinnäytetyö, terveydenhoitaja, opiskelija, eettisyys, video, hoitotyö

Degree title	Bachelor of Health Care
Author (authors)	Laura Hettula and Maija Hämäläinen
Thesis title	Ethics and ethical considerations in nursing practice
Commissioned by	South-Eastern Finland University of Applied Sciences
Time	2023
Pages	41 pages, 14 pages of appendices
Supervisor	Haija Kankkunen

ABSTRACT

Nursing is a field of profession which aims at helping and giving instructions to people in order to support and advance their health. Relating to that, it is also crucial to have an understanding of ethics in nursing care. Ethics is a discipline where the focus is on ethical conduct and it therefore instructs people to act ethically. In nursing, the starting point of ethics is to focus on the client and their individuality. In relation to this, laws, instructions, principles and professional ethical recommendations are all highly important. Ethics is incorporated into nursing in many different ways. For example, discussions concerning the right and wrong and good and bad, as well as daily practical issues, raise important ethical questions. The Ministry of Education has stated that one of the goals of universities of applied sciences is to educate ethically aware and competent professionals. It is noteworthy that previous research with regards to the learning of ethics during nursing studies has been rather minimal.

The aim of this thesis is to produce digital teaching materials, which focus on different ethical situations. The main goal is therefore that students would already start to think of the relationship of ethics and nursing during their studies, including lectures and internships, as well as during transition to their professional lives. Additionally, the thesis also focuses on answering what ethics in nursing actually is and why it is important to take it into account in our everyday lives.

The client of the thesis was the *South-Eastern Finland University of Applied Sciences* (Xamk). The thesis was produced for gerontological nursing, career planning and nursing promotion courses. The type of thesis was selected to be a practice-based thesis, and it was conducted by using the steps of the production process. In the theoretical part, both internet sources and literature were used to underline the credibility. In the practical part, credibility was shown by analyzing feedback from the teaching group and the client, and improvements were suggested based on that. In the end of this process, digital teaching materials were produced to supplement the current teaching materials.

Keywords: practical-based thesis, public health nurse, student, ethicality, video, care

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	7
3	EETTISYYS JA HOITOTYÖ	8
4	EETTINEN HOITAJUUS.....	10
4.1	Eettisyys hoitoalan työelämässä.....	10
4.2	Työelämän eettiset suositukset.....	12
4.3	Sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan koulutus	13
4.4	Hoitotyön eettisyyden huomioiminen koulutuksessa.....	14
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	15
6	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ.....	16
7	TIEDONHAKU	17
8	PIENI KATSAUS OPETUSMATERIAALIEN TEORIAAN	19
9	HYVÄN OPETUSVIDEON TYÖSTÄMINEN	21
9.1	Videon ideointi	21
9.2	Videon suunnittelu ja käsikirjoitus	22
9.3	Videon kuvaus	24
9.4	Videon editointi	26
9.5	Videon viimeistely	27
9.6	Video osaksi digitaalista opetusmateriaalia	28
10	OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	30
11	POHDINTA JA JATKOKEHITTÄMINEN.....	32
	LÄHTEET.....	36

LIITTEET

Liite 1. Opinnäytetyön sopimus

Liite 2. Sairaanhoitajan eettiset ohjeet

Liite 3. Terveystenhoitajan eettiset suositukset

Liite 4. Käsikirjoitukset

Liite 5. Palautekysely hoitoalan opiskelijoille

Liite 6. Opetuksen tueksi opettajalle

Liite 7. Toimeksiantajan palaute

1 JOHDANTO

Eettisyydellä on pitkä historia. Vanhin ohje ammattieettisyydestä on Hippokraateen vala, jossa pääpaino on elämän kunnioittamisessa ja säilyttämisessä (Välimäki 2014, 166). Vuonna 2007 on laadittu dokumentti, mikä käsittelee eri ammattiryhmien yleisiä arvoja (Common values for liberal professionals in Europe 2007), joiden keskiössä ovat mm. luottamuksellisuus, rehellisyys, yksilön ammatillisuuden kehittäminen ja puolueettomuus (Ceplis 2014).

Yksinkertaisimmillaan etiikka tarkoittaa sitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Sen keinoin pystymme antamaan perusteluja sille, millaisia ovat hyvät ja huonot tavat elää ja olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Toisin sanoen, ihmisten täytyisi tehdä hyvää ja välttää pahan tekemistä. On myös ymmärrettävää, että arvot, erilaiset ihanteet ja periaatteet sisältyvät olennaisesti eettiseen ajatteluun. (Laaksonen ym. 2020, 111.) Pystyäksemme hoitajina kohtamaan jokaista kunnioittavasti ja arvostavasti, meillä on oltava kykyä kuunnella potilaita ja heidän läheisiään (Etiikka hoitotyössä s.a.). Valmistuneiden hoitajien on kunnioitettava jokaisen potilaan itsemääräämisoikeutta ja annettava tukea sekä kannustaa potilaita omaan hoitoonsa ja siihen liittyvään päätöksentekoon (Ammattietiikka ja kollegiaalisuus s.a.).

Hoitotyössä etiikka näyttäytyy monella tapaa. Sen lähtökohtana voidaan pitää asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaan kohtaamista yksilönä. Hoitajan ammatti tuo mukanaan tiettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia, esimerkiksi potilaan yksityisyyden suojeleminen ja oman osaamisen kehittäminen. Hoitotyössä tulee muistaa, että on olemassa tiettyjä lakeja, ohjeita, asetuksia ja periaatteita, jotka auttavat osaltaan hoitajaa työnteossa ja päätöksissä (Eettisyys ammattilaisena s.a.). Usein pienissä asioissa voi olla, että hoitaja hoitaa eettisen päätöksenteon yksinään. Vastausta voidaan miettiä myös yhdessä asiakkaan, potilaan, tai hänen läheistensä kanssa. Työssä voi kuitenkin tulla vastaan erilaisia eettisiä tilanteita, joihin ei löydy yksinkertaisia tai helposti selitettäviä vastauksia. Potilaan tai asiakkaan toiveita on tärkeä kuunnella ja ottaa huomioon heidän itsemääräämisoikeutensa ja yksityisyytensä. (Etiikka hoitotyössä s.a.)

Hoitotyössä hoitajien toiminta on usein rutiininomaista ja asioita ei tule ajatella eettiseltä kannalta. Kaikkea toimintaamme ohjaa eettisyys: miksi vedämme sermin potilashuoneesta eteen, miksi laitamme punaisen varatun valon palamaan potilashuoneen ulkopuolelle, miksi toteutamme ohjeita juuri tietyllä tavalla tai miksi kritisoimme saamiamme ohjeita. On tärkeää, että etiikka ja eettisyys huomioidaan jo sairaan- ja terveydenhoitajan koulutuksessa.

Löysimme meitä kiinnostavan toiminnallisen opinnäytetyönaiheen opintojaksojen ja työharjoitteluiden kautta. Pohdimme yhdessä, mitä eettisiä tilanteita olemme kohdanneet ja koimme, että jos opetuksessa olisi mukana eettisiä esimerkkejä videoiden muodossa, se voisi saada opiskelijan pohtimaan omaa käytöstään eettisissä tilanteissa.

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa Xamkille opetuskäyttöön digitaalista opetusmateriaalia erilaisista eettisistä tilanteista ennalta sovituihin opintojaksoihin. Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille sitä, mitä on hoitotyön eettisyys ja miksi se on tärkeää huomioida kaikessa tekemisessä. Videoiden avulla haluamme saada hoitoalan opiskelijat pohtimaan omaa eettistä toimintaansa hoitotyössä opintojen aikana harjoitteluissa, mutta myös myöhemmin siirryttäessä työelämään.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

Toimeksiantajana (ks. liite 1) on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk). Xamkin (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.) verkkosivuilla kerrotaan, että se tarjoaa kattavan tutkintokoulutuksen lisäksi laajan koulutustarjonnan myös avoimen ammattikorkeakoulun opinnoissa. Amk-tutkintokoulutuksia Xamkista löytyy 50, joiden lisäksi tarjolla on yli 30 ylemmän ammattikorkeakoulun koulutusta. Kampusket sijaitsevat Mikkelissä, Savonlinnassa, Kouvolassa ja Kotkassa (taulukko 1). Xamk rohkaisee opiskelijoita kehittämään itseään ja oppimaan lisää. Tämän lisäksi Xamk tekee myös kehitystyötä sekä vastuullista tutkimusta.

Taulukko 1. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.)

Kuva 1. Mikkelin kampus

Xamkilta yhteyshenkilönä meillä on hoitotyön lehtori Haija Kankkunen. Hän kertoi toiveistaan ja tarpeistaan, mille opintojaksoille opetusvideot voisivat sijoittua. Toiminnallisessa opinnäytetyössä teimme gerontologisen hoitotyön, terveyden edistämisen sekä opinto- ja urasuunnittelu -opintojaksoille eettisistä tilanteista digitaalista opetusmateriaalia sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksiin. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyvät opetusmateriaalit on tarkoitus ottaa opetuskäyttöön aluksi ainakin Mikkelin kampuksella (kuva 1).

3 EETTISYYS JA HOITOTYÖ

Etiikka on oma tieteenala, missä selvitetään moraalia, mitä se on, sekä kuinka moraalisia pulmia pystytään ratkomaan. Etiikassa pyritään filosofian keinoja hyväksi käyttäen selvittämään, onko jokin asia hyvää vai pahaa tai oikein vai väärin (Repo 2014, 37; Hopia s.a.; Kalkas & Sarvimäki 1992, 13). Etiikassa korostuu jatkuva dialogi, jonka tarkoituksena on niin sanotusti perinteisten, aiempien ideoiden nostaminen esille sekä niiden uudelleen tulkitseminen

ja samalla täydentäminen uusilla, nykyhetken käsityksillä maailman tilanteen muuttuessa (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009).

Eettisyys on enemmän pohdintaa käytännön tilanteissa ja keskustelua aiheesta, mikä on väärää ja mikä oikeaa (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2017, 8; Velasquez ym. 2010). **Eettisellä herkkyydellä** tarkoitetaan taitoa huomata eettinen ristiriita ja yhteensopimattomuus elämän arkisissa asioissa, jotka ovat haastavia tai epäselviä tilanteita. Eettinen herkkyys on sitä, että osaa asettua toisen asemaan ja miettiä asioita hänen näkökulmastaan. Olisi hyvä osata herkästi tunnistaa herkkyys ja pohtia miten oma toiminta vaikuttaa toiseen henkilöön. (Juujärvi ym. 2007, 79.)

Etiikka ja **moraali** kulkevat usein käsitteinä vierekkäin. Molemmat tarkoittavat tapoja toimia. Molemmissa on kyse käyttäytymissäännöistä, joiden mukaan ihmiset toimivat. Moraalin tarkoituksena on ohjata, kuinka tulisi toimia elämässä, missä moraaliset näkemykset voivat vaihdella henkilöiden kesken. Lisäksi on olemassa myös arvoja, jotka ovat eettisiä ja moraalisia. (Kalkas & Sarvimäki 1996, 12–13; Sajama 1995, 11.)

Ihmisten käsitykset etiikasta voivat vaihdella. Esimerkiksi hoitotyötä tekevät voivat kokea eri tavoin, mitä eettinen hoitaminen on. Etiikkaa miettiessä ei voida antaa pelkästään yhtä vastausta kysymykseen, sillä usein ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta. (Ranta ym. 2012, 19.)

Arvot ovat henkilöiden tuotoksia, joiden tarkoituksena on ohjata ja perustella ihmisten tekemiä valintoja ja toimintoja. Jokaisella meistä on oma, henkilökohtainen arvojärjestys. (Aivot ja etiikka 2013, 25; Kalkas & Sarvimäki 1992, 16.) Juujärvi ym. (2007, 35) mukaan arvot voidaan jakaa kahteen kategoriaan: päämäärä- ja välinearvoihin. Päämääräarvoihin sisältyvät mm. oikeudenmukaisuus, totuus ja arvovalta. Välinearvot pitävät sisällään mm. päämäärien vallan, avuliaisuuden ja kunnianhimon.

Hoitotyö on ammatillista toimintaa, jossa yritetään auttaa, ohjeistaa ja tukea terveyttä sekä terveyden edistämistä. Lisäksi hoitotyö on myös esimerkiksi sairaiden hoitamista. (Terveyskirjasto 2016.) Hoitotyön ammattilaiset joutuvat

sopeutumaan jatkuvasti kehittyvään yhteiskuntaan ja hoitamaan yksilöitä heidän tarpeidensa mukaan (American nurses association s.a.).

Hoitotyö voi olla **kuntouttavaa hoitotyötä**, jossa korostuu potilaan motivointi, aktivoiminen ja kannustaminen. Kuntouttavassa hoitotyössä pyritään siihen, että potilaan puolesta tehdään mahdollisimman vähän. (Jämsen ym. 2015). Kaiken hoitotyön on pohjauduttava **näyttöön perustuvaan tietoon**. Tällä tarkoitetaan sitä, että hoitotyössä kaiken toiminnan lähtökohtana on kaikkien ihmisten oikeus hyvään, laadukkaaseen ja oikein annettuun palveluun oikeilla hoitomenetelmillä. On tärkeää, että hoitotyössä työskentelevillä on käytössään luotettavaa tutkimustietoa tai tietoa, joka perustuu asiantuntijoiden näkemyksiin. (Korhonen ym. 2018. 7, 12.)

Hoitotyöstä ja hoitotieteestä saatu informaatio tuo lisää ymmärrystä esim. sairauksista, syy-seuraussuhteista ja toipumisesta. Kyseinen tieto voi tuoda myös ei haluttua ymmärrystä esimerkiksi siitä, että kaikkia ei voida pelastaa, vaikka kuinka yrittäisi. Hoitotyö on paljon muutakin kuin vuorovaikutuksellinen asiakassuhde sillä siihen kuuluu myös hoidollinen puoli. Hoitotyössä hoitajan tulee muistaa omat rajat sekä ammatin tuomat arvot ja toimintatavat. (Holmberg 2019.)

4 EETTINEN HOITAJUUS

Florence Nightingalen on vuonna 1859 ensimmäisen kerran julkaisemassaan kirjassaan Notes on Nursing kirjoittanut sairaanhoitajan eettisistä ohjeista ammatillisen kutsumuksen näkökulmasta. Nightingale (Nightingale 1964, 148–149) pitää hoitotyön eettisyyden perustana sitä, että sairaanhoitajien on ensin opeteltava sairaanhoitajan aakkoset, ennen kuin voi sanoa itseään sairaanhoitajaksi. Hän tuo myös esille, että jokaisen hoitajan on tiedettävä, mitä on sairastunut ihminen, miten sairasta on kohdeltava ja että potilas on sairastunut ihminen eikä eläin.

4.1 Eettisyys hoitoalan työelämässä

Hoitotyön eettisyydessä korostuu asiakaslähtöisyys ja asiakkaan kohtaaminen yksilönä. Usein pienissä asioissa voi olla, että hoitaja hoitaa eettisen päätöksenteon tai sitten asiakkaan tai läheisen kanssa vastaus mietitään yhdessä.

Työssä voi kuitenkin tulla vastaan erilaisia eettisiä tilanteita, joihin ei löydy yksinkertaisia tai helposti selitettäviä vastauksia. Asiakkaan toiveita on tärkeä kuunnella ja ottaa huomioon heidän itsemääräämisoikeutensa ja yksityisyytensä. (Etiikka hoitotyössä s.a.)

Leino-Kilpi & Välimäki (2014, 23) toteavat: ”Hoitaminen on inhimillistä toimintaa, jonka avulla pyritään hyvään.” He puhuvat hoitotyön etiikasta, joka tarkoittaa pohtimista vastauksia kysymyksiin, oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan väliltä. Hoitajan tulee ymmärtää, että ihmiset kokevat terveyden ja sen määrittelyn eri lailla, ja se voi poiketa hoitajan omasta ajatuksesta, mikä on terve. Hoitotyössä on kuitenkin oleellista tukea henkilön terveyden ylläpitoa ja tämä on helpompaa kun ymmärtää, mitä terveys merkitsee hoidettavalle potilaalle. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 25.)

Hoitajan ammatti tuo mukanaan tiettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia, esimerkiksi potilaan yksityisyyden suojelu ja oman osaamisen kehittäminen. Hoitotyössä tulee muistaa, että on olemassa tiettyjä lakeja, ohjeita, asetuksia ja periaatteita, jotka auttavat osaltaan hoitajaa työnteossa ja päätöksissä. Näitä ovat mm. eettiset ohjeet, terveydenhuoltolaki ja hoitoa ohjaava lainsäädäntö. (Eettisyys ammattilaisena s.a.)

Hoitotyön eettisyys näkyy erilaisissa asiakas- ja hoitotilanteissa. Välimäki (2014, 14) nostaa esille hoitajien ja potilaiden väliset luottamussuhteet. Hänestä hoitajan työssä suhde poikkeaa normaalista vuorovaikutussuhteesta, sillä tietyissä tilanteissa vastaan voi tulla potilaan arkaluontoisia asioita. Tällöin luottamuksen tulee olla molemminpuolista ja hoitaja hoitaa asiaa tai tarvittaessa puuttuu siihen.

Hoitotyössä vastaan voi tulla myös eettisesti vaikeita tilanteita, jos arvot eivät kohtaa keskenään. Hoitajan on hyvä muistaa, mitkä ovat oman työpaikan eettiset arvot ja muistaa myös kliininen eettisyys, sillä näissä ratkaisu voi erota toisistaan. Nämä ohjaavat toimintaa vaikeasti eettisessä tilanteessa. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 61.) Kliininen eettisyys on myös sitä, että hoitotoimenpiteiden aikana huomioidaan eettisyys ja henkilöä kohdellaan eettisesti oikein (Eettiset periaatteet kliinisessä tutkimustyössä 2013.)

4.2 Työelämän eettiset suositukset

Kun sosiaali- ja terveysalan opiskelijat valmistuvat ja siirtyvät työelämään, heidän tulee muistaa kaiken perusta: ihmisarvo ja toisten kunnioittaminen (Etene 2011). Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta, Etene-julkaisuja, on koonnut kattavan koosteen eettisistä suosituksista sosiaali- ja terveysalalle. Edellä mainitun ihmisarvon ja toisten kunnioittamisen lisäksi siinä korostuu mm. itsemääräämisoikeus, valinnanvapaus sekä inhimillinen ja toisia arvosta vuorovaikutus (taulukko 2).

Taulukko 2. Sosiaali- ja terveysalan eettiset suositukset (Mukaillen Etene 2011, 5–7.)

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset kohtaavat paljon ihmisiä erilaisista lähtökohdista, eri kulttuureista, taustoista ja elämäntilanteista. Jokaisessa kohtaamisessa pitää olla sama päämäärä: hyvän hoidon ja palvelun tarjoaminen oikeaoppisesti (Etene 2011, 11). Eri aloilta löytyy eettisiä ohjeita, esimerkiksi sairaanhoitajan eettiset ohjeet (ks. liite 2) ja terveydenhoitajan eettiset suositukset (ks. liite 3). Terveydenhoitajaliiton kokoamat eettiset suositukset on hyväksytty vuonna 2016 edustajiston kokouksessa ja niistä löytyy paljon samoja piirteitä kuin Etene-julkaisusarjasta (Terveydenhoitajaliitto 2016). Lisäksi sieltä on havaittavissa terveydenhoitajien ammattikunnalle omia suosituksia, mitkä ohjaavat ko. ammattikunnan työskentelyä. Terveydenhoitajan työ on terveyttä edistävää, ihmisiä lähellä olevaa ja sairauksia ennaltaehkäisevää. Tämä näkyy eettisissä suosituksissa, johon terveyden edistämisen asiantuntijuus on nostettu.

4.3 Sairaanhoidajan ja terveydenhoitajan koulutus

Sairaanhoidajan ja terveydenhoitajan koulutukset ovat laissa määritelty ja niitä ohjaavat mm. EU:n direktiivit, opetus- ja kulttuuriministeriön laatimat ohjeet, kansalliset säädökset, sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistukset sekä terveydenhuollon ammattihenkilönlaki. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129, 9. §.)

Molemmat tutkinnot suoritetaan ammattikorkeakoulussa. Sairaanhoidajan koulutus kestää 3,5 vuotta ja terveydenhoitajan koulutus 4 vuotta, oman opiskelutahdin mukaan. Tutkinnot koostuvat yleissairaanhoidon opinnoista, 180 opintopistettä (op). Tämän jälkeen sairaanhoidajatutkintoon kuuluu 30 op verran täydentäviä opintoja ja terveydenhoitajatutkintoon 60 op verran oman alan ammattiopintoja. Yksi opintopiste vastaa noin 27 tuntia opiskelijan työtä, johon sisältyy teoriaopetusta ja itsenäistä opiskelua. Opinnot sisältävät perusopetuksen, ammatillisen opetuksen, vapaasti valittavia opintoja ja opinnäytetyön. (Laurea s.a.) Harjoitteluita on useampia ja harjoittelupaikat varataankin usein Jobiili-verkkosivujen (s.a.) kautta. Verkkosivuilla on tarjolla sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkoja. Näiden tarkoituksena on edistää opiskelijoiden ammattitaitoa ja ammatillista kypsyä.

Sairaanhoidajan ja terveydenhoitajan opinnoissa korostuvat teoriaopinnot ja prekliiniset harjoittelut kampuksella. Näiden tarkoituksena on harjoitella kädentaitoja ns. oikeassa toimintaympäristössä ennen työharjoittelua. Tutkinnon aikana pääsee laajasti harjoittamaan sekä teoreettista tietämystä mutta myös kädentaitoja. (Xamk s.a.)

Valmistuttuaan ammattikorkeakoulusta opinnot eivät lopu siihen. Osaamista tulee pitää yllä ja mahdollisuuksien mukaan voi käydä täydennyskoulutuksia. Jatkokoulutuksista löytyy monenlaisia vaihtoehtoja, esim. ylempi ammattikorkeakoulu, täydennyskoulutukset ja erikoistumiskoulutukset. (Sairaanhoidajan monet eri polut s.a.)

Valmistuttuaan sairaanhoitaja, kättilö ja terveydenhoitaja saavat luvan harjoittaa ammattiaan. Sairaanhoidajan liiton sivuilla kerrotaan: "Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira myöntää oikeuden harjoittaa ammattia

laillistettuna ammattihenkilönä.” Valvira pitää myös yllä Julkiterhikkiä, josta löytyy terveydenhuollon laillistetut ammattihenkilöt. (Sairaanhoitajat s.a.)

Terveydenhoitajan työnkuvan painopiste on terveyden edistämisessä ja sairauksien ennaltaehkäisyssä, joten työkenttä on laaja. Terveydenhoitajat kohtaavat ihmisiä vauvasta aina elämän viime hetkille. Työ on merkityksellistä ja jokaisella terveydenhoitajalla on iso vastuu toimiessaan terveydenhuollon ammattilaisena. (Terveydenhoitaja on terveyden edistämisen ja hoitotyön asiantuntija s.a.)

4.4 Hoitotyön eettisyyden huomioiminen koulutuksessa

Opetusministeriö (OPM 2006) linjaa muistioissaan ja selvityksissään, että ammattikorkeakoulutuksen yksi tavoite on kouluttaa eettisesti osaavia ammattilaisia työelämään. Opetusministeriön lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 7.9.2005/36/ETY (32. artikla) pitävät eettistä toimintaa yhtenä yleissairaanhoidosta vastuussa olevan ammatillisen pätevyyden ja ammattikorkeakoulusta työelämään terveydenhuoltoalalta valmistuvan työntekijän asiantuntijuuden osaamisalueena.

Brunou (2009, 12) toteaa, että hoitoalan koulutuksen aikana tapahtuvaa ammattietiikan oppimista on tutkittu verrattain vähän. Väitöskirjassaan hän pitää lähtökohtana, että hoitoalan opiskelijoiden ammattietiikka kasvaa läpi koulutuksen ja sen kehittymistä voidaan ohjata. Brunou tuo esille, että käytännön harjoitteluilla on vaikutusta ammattietiikan oppimisessa.

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden on muistettava alalle hakeutuessaan, että valmistuttuaan on oltava valmis noudattamaan työn eettisiä sääntöjä. Jokaisessa työyhteisössä kunkin ammattiryhmän eettiset säännöt ovat ne peruseriaatteen, joihin jokainen työntekijä sitoutuu yksilönä sekä yhdessä työyhteisön kanssa (Välimäki 2014, 164).

Tarkasteltaessa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun toteutussuunnitelmaa sairaanhoitajan ja terveydenhoitajakoulutusten osalta, siellä ei ole tällä hetkellä erikseen hoitotyön etiikan opintojaksoa (Terveydenhoitaja, päivätöetus. 2020). Tutustuimme muutaman muun ammattikorkeakoulun (SeAmk,

Diak, Lapin amk & Savonia) toteutussuunnitelmaan ja näissä on pieniä eroja eettisyyden opetuksen osalta (taulukko 3).

Taulukko 3. Eettisyys toteutussuunnitelmissa (Mukaillen Xamk s.a., SeAmk s.a., Diak 2020, Lapin amk s.a. & Savonia s.a)

Ammattikorkeakoulu	Eettisyyden opetus sairaanhoitajakoulutuksen toteutussuunnitelmassa
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	Sisällytetty muihin opintojaksoihin
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	Eettisyys hoitotyössä, 2 op
Diakonia ammattikorkeakoulu	Sosiaali-, terveys- ja kirkon alan etiikka ja ammatillisuus, 4 op
Lapin ammattikorkeakoulu, Rovaniemi	Ammatillinen vuorovaikutus ja eettisyys, 7 op
Savonia amk, Kuopio	Sisällytetty muihin opintojaksoihin

Brunou & Leino-Kilpi (2012, 79) nostavat esille Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt -kirjassa sairaanhoitajaopiskelijoiden kertomia erilaisia eettisiä tilanteita, joihin opiskelijat ovat törmänneet käytännönharjoitteluissa. Opiskelijoiden kertoman mukaan eettisiä ongelmia ja puutteita havaittiin mm. potilaiden tietosuoja asioissa, hoidossa, työkaverin kohtaamisessa, opiskelijoiden kohtaamisessa ja epävarmuudesta oikeasta tavasta toimia.

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululle opetuskäyttöön digitaalista opetusmateriaalia erilaisista eettisistä tilanteista ennalta sovittuihin opintojaksoihin. Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille sitä, mitä on hoitotyön eettisyys ja miksi se on tärkeää huomioida kaikessa tekemisessä. Videoiden avulla haluamme saada hoitoalan opiskelijat pohtimaan omaa eettistä toimintaansa hoitotyössä opintojen aikana harjoitteluissa mutta myös myöhemmin siirryttäessä työelämään.

Etsimme vastauksia kysymyksiin:

- Mitä on etiikka ja eettinen toiminta?
- Miten eettisyys näkyy hoitotyössä?
- Miten eettisyys huomioidaan hoitoalan koulutuksessa?

Vaikka toiminnallisessa opinnäytetyössä ei lähtökohtaisesti tarvitse olla tutkimuskysymyksiä, ne helpottavat tiedonhakua, opinnäytetyön analysointia ja aiheen rajausta (Vilkka & Airaksinen 2004, 25). Näin ollen apukysymykset ovat perusteltuja ja näitä kannattaa opinnäytetyössä hyödyntää.

6 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Valitsimme opinnäytetyön toteutustavaksi toiminnallisen opinnäytetyön. Tämä tarkoittaa sitä, että opinnäytetyön lopuksi valmistuu todellinen ja havaittavissa oleva tuote. Opinnäytetyön valmis tuote voi olla esimerkiksi ohjevihko, video, tapahtuma tai portfolio. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee vastaan valmiin tuotoksen laatu sekä vastaako valmis tuote asetettuja tavoitteita ja odotuksia. Tuotteen sisältäessä kirjallista materiaalia tulisi miettiä tekstin sisältö kohteelle sopivaksi, esimerkiksi kuinka asiat ilmaistaan ja millaisella tyylillä. (Vilkka & Airaksinen 2004, 51; Kostamo ym. 2022, 11.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on hyvä pohtia työn laajuutta. Sen toteutus ei saa muodostua liian työlääksi eikä liian suureksi opiskelijalle. On otettava huomioon, että opinnäytetyössä on tiedon ja aineistojen hankkimisten lisäksi työstettävä ja toteutettava itse tuote. (Vilkka & Airaksinen 2004, 56–57.)

Usein toiminnallisen opinnäytetyön aihe ja idea löytyvät opintojen aikana koulutusohjelman opinnoista. Hyvän opinnäytetyön aiheen työstämisessä voi syventää omia tietoja ja taitoja juuri siitä aiheesta, mikä itseä kiinnostaa. (Vilkka & Airaksinen 2004, 16.) Löysimme meitä kiinnostavan toiminnallisen opinnäytetyönaiheen opintojaksojen ja työharjoitteluiden kautta. Pohdimme yhdessä, mitä eettisiä tilanteita olemme kohdanneet ja koimme, että jos opetuksessa olisi mukana eettisiä esimerkkejä videoiden muodossa, se voisi saada opiskelijan pohtimaan omaa käytöstään eettisissä tilanteissa.

Toiminnallista opinnäytetyötä kirjoittaessa alussa saattaa olla erilaisia luonnoksia, muistiinpanoja ja merkintöjä, joista kootaan lopuksi isompi kokonaisuus. Kirjoittamisvaiheessa tietoa kerätään ja karsitaan tarvittaessa. Lopuksi hiotaan tuotettua tekstiä, järjestetään loogisempaan järjestykseen ja viimeistellään. Tuotettua tekstiä olisi hyvä myös luetuttaa jollekin toiselle välillä, sillä itse ei välttämättä huomaa omia virheitään. (Vilkka & Airaksinen 2004,

68.) Opinnäytetyön eri vaiheissa meillä on ollut useampi luonnos ja lisäksi omia muistiinpanoja. Olemme luetuttaneet tekstiä toisillamme sekä esim. perheenjäsenillä ja ystävillä.

7 TIEDONHAKU

Toiminnallisen opinnäytetyön tiedonhaussa tulee käyttää tutkittua ja näyttöön perustuvaa tietoa. Tiedon analysointia ei tarvitse tehdä niin tarkasti kuin muissa opinnäytetyöissä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä voi käyttää muuta kuin vain tutkimustietoa. Opinnäytetyön aihe kannattaa rajata hyvin, jotta aineiston hankkimiseen kuluu sopivasti aikaa opintopisteisiin suhteutettuna. (Vilkka & Airaksinen 2004, 56–58.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä kattava tiedonhaku ja aiempien tutkimuksien etsiminen on tärkeää, koska sillä tavoin pystymme tekemään opinnäytetyön luotettavien lähteiden varaan. Brunou (2009, 12) toteaa, että hoitoalan koulutuksen aikana tapahtuvaa ammattietiikan oppimista on tutkittu verrattain vähän. Väitöskirjassaan hän pitää lähtökohtana, että hoitoalan opiskelijoiden ammattietiikka kasvaa läpi koulutuksen ja sen kehittymistä voidaan ohjata. Tiedonhaun aikana teimme saman havainnon kuin Brunou (2009) väitöskirjassaan siitä, että tutkimuksia on ollut tuolloin ja on edelleen verrattain vähän.

Opinnäytetyön luotettavuus ja lähteiden asianpitävyys ovat avainasemassa. Tiedonhaussa on hyvä käyttää erilaisia tapoja, mutta siinä on pystyttävä erottamaan ns. arkitieto tutkimustiedosta. (Hirsijärvi ym. 2010, 18). Pystymme toteamaan em. lähteeseen pohjautuen, että toiminnallisessa opinnäytetyössä meidän on käytettävä runsaasti aikaa tiedonhaakuun ja tarkasteltava monipuolisesti erilaisia lähteitä. Xamkin Mikkelin kampuksen tietoasiantuntija Terhi Kaipainen kävi kertomassa heti opintojen alussa meille ammattialaan liittyvästä tiedonhausta. Hän kertoi meille erilaisista tietokannoista ja mm. sanaparien käytöstä. Opintojen aikana kaikilla opintojaksoilla olemme tehneet tiedonhakuja tasaisesti, joten emme ole opinnäytetyön aikana erikseen hyödyntäneet tietoasiantuntijaa.

Opinnäytetyön tiedonhaussa käytimme ja hyödynsimme aiempia tutkimuksia, kirjallisuuskatsauksia, verkkolähteitä ja kirjaston valikoimaa painetuista kirjoista. Tiedonhaussa apuna käytimme mm. seuraavia tietokantoja: Terveysportti, Medic sekä Cinahl. Tietokantojen tuomien lähteiden tukena käytimme mm. sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaliiton, valtioneuvoston, Euroopan neuvoston direktiivejä ja opetusministeriön sivustoja. Käyttämässämme lähteissä pyrimme siihen, että ne olisivat suhteellisen tuoreita, luotettavia sekä tiedon suhteen ajantasaisia. Tällä tarkoitamme sitä, että joku luotettava lähde voi olla vanhempikin (yli 10 vuotta vanha), mutta sen ajantasaisuus sisällön osalta pätee edelleen.

Tiedonhaku oli kaksi vaiheinen. Tiedonhaussa pääpaino oli eettisyydessä (taulukko 4), mutta haimme tietoa myös opetusmateriaalien taustalle (taulukko 5). Rajasimme tiedonhakua mm. seuraaviin käsitteisiin: eettisyys, etiikka, arvot, eettiset suositukset sekä eettisyys ja opinnot, ethicality, ethics, ethical guidelines ja ethicality AND studies. Lisäksi tiedonhaun toinen osa, opetusmateriaalien aiheet, pohjautui toimeksiantajan ennalta valittujen aiheiden mukaisesti. Tiedonhakua teimme pitkään saadaksemme kattavan ja monipuolisen teoriapohjan hoitotyön eettisyydestä ja etiikasta sekä varmistaaksemme laadukkaat opetusmateriaalit toimeksiantajalle.

Taulukko 4. Tiedonhaun hakusanat

Suomenkieliset hakusanat	Englanninkieliset hakusanat
terveydenhoitajaopiskelija, sairaanhoitajaopiskelija, etiikka, eettisyys, moraali, arvot, eettiset suositukset, eettisyys ja hoitotyö, eettisyys ja työelämä, eettisyys ja opinnot, eettinen herkkyys, eettinen omatunto	public health nurse student, student nurse, ethics, ethicality, moral, values ethical guidelines ethicality AND nursing ethicality AND working life, ethicality AND studies, ethical sensitivity, ethics AND conscience

Taulukko 5. Opetusmateriaalien tiedonhaku

Suomenkieliset hakusanat	Englanninkieliset hakusanat
terveyden edistäminen, gerontologinen hoitotyö, kouluterveydenhuolto, terveys, moniammatillinen yhteistyö, kollegiaalisuus, ikäihminen, opetusvideo	health promotion, gerontology, school health care, health, multiprofessional cooperation collegial, the elderly, educational video

Vanhempana lähteenä mainitaksemme, olemme käyttäneet esimerkiksi Vilka ym. (2004) Toiminnallinen opinnäytetyö -kirjaa. Kirjaa käsittelee mm. ammatti- korkeakouluopiskelijoiden toiminnallisen opinnäytetyön työstämistä. Toiminnallisen opinnäytetyön peruseräite on pysynyt samana ja kirjassa kerrotaan hyvin, mikä on toiminnallinen opinnäytetyö, jolloin meistä kyseistä kirjaa pystyi käyttämään lähteenä.

Opinnäytetyössä olemme huomioineet teorian tiedon ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Pyrimme siihen, että käytetyt lähteet eivät olisi yli 10 vuotta vanhoja. Tiedonhakuja tehdessämme huomasimme, että eettisyydellä on pitkä historia. Eettisyyden perusajatus on pysynyt samana ja vanhin ohje ammattieettisyydestä on Hippokrateen vala, jossa pääpaino on elämän kunnioittamisessa ja säilyttämisessä (Välimäki 2014, 166). Näin ollen uudempien lähteiden rinnalla olemme opinnäytetyössä käyttäneet myös vanhempia lähteitä.

8 PIENI KATSAUS OPETUSMATERIAALIEN TEORIAAN

Toiminnallisen opinnäytetyön pääpaino on eettisyydessä, mutta halusimme opinnäytetyöhön lisätä hieman teoriaa opetusmateriaalien taustalle. Opintojaksot, joille opetusmateriaalit tehdään ovat kaikki sellaisia, mitkä olemme jo opiskelleet. Opetusmateriaalien aiheiden avulla on tarkoitus tuoda esille hoitotyön eettisyyttä.

1. Opinto- ja urasuunnittelu: Kollegiaalisuus
2. Opinto- ja urasuunnittelu: Moniammatillisuus
3. Terveysten edistäminen: Kouluterveydenhuolto
4. Gerontologia: Kotihoito

Opinto- ja urasuunnittelun opintojaksolle suunnittelimme kaksi opetusvideota **kollegiaalisuudesta** ja moniammatillisuudesta. Opintojakson yhtenä tavoitteena on oppia toimimaan oman alan eettisten periaatteiden mukaisesti. "Kollegiaalisuus perustuu ammattietiikkaan." (Sairaanhoitajien kollegiaalisuusohjeet 2014). Em. lisäksi Terveystieteiden tutkimuskeskuksen eettiset suositukset (ks. liite 3) painottavat kollegiaalista käyttäytymistä ja eri ammattiryhmien arvostamista. Tämän takia yhteen opetusvideoon halusimme ottaa kahden hoitotyön ammattilaisen, sairaanhoitajan ja lähihoitajan, välisen puhelinkeskustelun kotihoiton asiakkaasta.

Toisena opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa toimia yhteisön jäsenenä. Koemme, että **moniammatillisuus** ja moniammatillisessa tiimissä toimiminen on tärkeä aihe. Holvikivi ym. (2020, 7, 11) nostavat esille, että yhteistyöllä on suuri yhteys kuntoutuksen ja palveluiden järjestämisessä. Tulevaisuudessa työskentely on yhä enemmän monialaisempaa: moniammatillisia tiimejä ja konsultointia hyödynnetään enemmissä määrin, toisten tietoa arvostetaan ja tietoa opitaan jakamaan enemmän toisten kanssa.

Terveystieteiden edistämisen perusteet opintojakso (5 op) sisältää kahden opintopisteen verran opintoja ravitsemuksesta. Siinä yhtenä tavoitteena on oppia soveltamaan eri ikäryhmille suunnattuja ravitsemussuosituksia. Opetusmateriaalin aiheeksi valitsimme **kouluterveydenhuollossa** tapahtuvan nuoren kohtaamisen. Opetusmateriaalissa kouluterveydenhoitaja tapaa seitsemännellä luokalla olevan oppilaan terveystarkastuksen merkeissä ja käyvät videolla keskustelua ravitsemuksesta. Ravitsemus voi olla herkkä ja sensitiivinen keskustelunaihe nuorten kanssa.

Lapsille ja nuorille tulee puhua niin, että he ymmärtävät asian. Nuoren asioita käsitellessä on huomioitava nuoren oma etu ja keskustella hänen kehitystasolensa sopivalla tavalla. (Lapsi ja nuori potilaana s.a.) Nuoren ruokailutottumuksiin voi vaikuttaa koulukaverit. Nuoren itsenäistyessä hän voi ruokailukulttuurin avulla etsiä omaa identiteettiä. Opettajien ja muun koulun henkilökunnan tulisi syödä oppilaiden kanssa yhdessä ja kannustaa heitä omalla esimerkillään. (Ruokavirasto 2022.)

Gerontologisen hoitotyön opintojaksolla yhtenä tavoitteena on oppia toteuttamaan hoitotyötä eettisyys ja ammatillisuus huomioiden. Opetusmateriaalin aiheeksi valikoitui kotihoito. **Kotihoidosta** on puhuttu julkisuudessa paljon viime vuosina ja osana terveydenhoitajaopintoja meille kuuluu harjoittelu kotisairaanhoidossa. Videota suunnitellessa molemmilla meistä oli kyseinen harjoittelu tehty, jolloin aihevalinta elinympäristön ja asiakkaan kunnioittavasta kohtelusta oli selvä. Kotihoidon asiakkaiden määrä on lisääntynyt, taloudelliset resurssit ovat pienet ja henkilökunnan puuttuminen ovat vaikuttaneet siihen, että kotihoidon asiakkaiden luona vietetään entistä vähemmän aikaa (Niemelä & Nikkilä 2009,161). Edellä mainitut asiat ovat sellaisia, joihin meidän tulevana hoitajina tulee kiinnittää huomiota eettisyyden kannalta.

9 HYVÄN OPETUSVIDEON TYÖSTÄMINEN

Hyvä video on lähtökohtaisesti eettisesti oikein toteutettu. On tärkeää varmistaa ennen kuvaamista, haluavatko kuvattavat ja äänessä olevat esiintyä tai heitä puhuteltavan omalla nimellä, vai keksimmekö "peitenimet" yksityisyydensuojan varmistamiseksi. Videoiden tavoitteet, rakenteesta puhumattakaan, on oltava selkeät, niitä on pystyttävä kehittämään ja parantamaan kerätyillä palautteilla pitkin prosessia (Mehtälä 2016, 8).

Opetusvideon tulee olla selkeä, sisällöltään tiivis, napakka ja tarpeeksi lyhyt. Edellä mainittujen lisäksi Mehtälä (2016, 7) mainitsee pro gradu -tutkielmissaan, että katsojan kiinnostus videota kohtaan vähenee jo ensimmäisen 6 minuutin aikana. Kun mietimme opetuskäytössä olevia videoita, olemme nähneet eri lailla tuotettuja opetusvideoita. Nähdyissä videoissa puhutaan joko korostetun hitaasti tai erittäin nopeasti. Tämä on varmasti myös osittain mieltymiskysymys. Mehtälä (2016, 7) tuo ilmi, että erityisesti opetuskäytössä videolla esiintyvien puhe voi olla innostavaa ja nopeampitempoista. Tätä hän perustelee sillä, että videon katsojalla on aina mahdollisuus kelata tai pysäyttää video haluamassaan paikassa.

9.1 Videon ideointi

Idea tehdä opinnäytetyö hoitotyön eettisyydestä tuli kirurgisen hoitotyön opintojaksolla tehtävästä seminaarityöstä. Kyseisellä opintojaksolla pohdimme seminaariesityksen aikana hoitajien suhtautumista toteutettavaan lääkehoitoon

ja sitä, miten lääkärin ohjeita noudatetaan. Pohdimme asiaa omien havaintojen pohjalta myös eettisestä näkökulmasta. Tämän jälkeen jäimme pohtimaan, miten eettisyys huomioidaan opetuksessa ja kuinka paljon terveysalanopiskelijat ovat tästä tietoisia.

Mietimme ennakolta ja kartoitimme sekä omat että lähipiirimme valmiudet kuvata opetusvideoita. Tutustuimme erilaisiin opetusvideotyyppeihin ja mietimme, että vaihtoehtoina opetusvideoissa voisimme käyttää mm. animoitua luentoa, missä havainnollistavaa asiaa esitetään erilaisten animaatioiden kautta. Tämän lisäksi mm. simulaatio ja luentodiat ovat erittäin mahdollinen tapa tehdä opetusvideot. Simulaatiossa kuvataan esimerkkutilanne, minkä päälle puhutaan. Luentodiatyyppinen opetusvideo voi olla esim. Powerpointesitys, jonka päälle on puhuttu. (Hakanurmi s.a.)

Ideointivaiheessa mietimme myös opetusvideoiden tuottamisen aikataulua ja sitä, minkä verran olemme valmiita laittamaan opetusvideoihin rahallista panostusta. Tässä oli otettava huomioon eri paikkakunnilla asuminen, mikä hankaloitti kuvaamista alkusyksystä vuonna 2022. Opetusvideoiden ideointia teimme joka tapauksessa aktiivisesti ja vaihdoimme paljon ajatuksia Onedriveen jaetulla tiedostopohjalla sekä sosiaalisessa mediassa. Teimme jokaiseen videoon suunnitelman ja käsikirjoituksen (ks. liite 4), jolloin opetusvideoiden kuvausajankohtana pystyimme toteuttamaan useamman videon samalla kerralla hyvän suunnittelun ansiosta.

9.2 Videon suunnittelu ja käsikirjoitus

“Mitä huolellisemmin ennakkosuunnittelu tehdään, sitä parempi on aina lopputulos” toteaa Ailio (2015, 6) Vähän parempi video -suunnitteluoppaassaan. Ailio (2015, 9) tuo oppaassa esille, että suunnittelu kannattaa aloittaa miettimällä muun muassa sitä, minkälaisia kohtauksia videoon tarvitaan. Hän kehottaa listaamaan ylös asioita, joita videon tekijä luulee tarvitsevänsä videota tuottaessaan. Kun videon kokonaisuus on jaettu osiin, on syytä miettiä, missä järjestyksessä mietityt asiat tulevat videossa esille. Ailio (2015, 10) pitää kohtausluetteloa kuvausten suunnittelun perustana.

Ailio (2015, 6) mainitsee, että käsikirjoitusta voidaan pitää videon tekijän ostolistana. Ideointivaiheessa on tärkeää suunnitella videoiden sisältöä ja runkoa huolellisesti. Teimme ensin raa'an käsikirjoituksen jokaiseen opetusvideoon sisältäen:

1. alkutilanteen, case-kuvaus
2. video /videot
3. tehtävä / tehtävät

Videon rakenne koostuu tilanteesta, kysymyksestä tai kysymyksistä ja videon purkamisesta. **Tilanne** on itse tapahtuma, joka esitetään videolla, jonka jälkeen tulee kysymys aiheeseen liittyen. Lopuksi kysymyksen jälkeen videolla on tilanteen **purku**, minkä aikana on tarkoitus purkaa tilanne kysymysten avulla keskustellen esimerkiksi pienryhmissä tai koko luokan kesken. Purkutilanteessa tarkoituksena on, että opettajan ohjaamana keskustellaan videoilla olevista tilanteista etukäteen laadittujen kysymysten pohjalta. Opetusmateriaalit ovat tarkoitettu opettajalle opetuksen tueksi, joiden pohjalta aiheeseen voi paneutua syvemmin (ks. liite 7).

Jokainen opetusmateriaali pitää sisällään **tehtävän**. Tehtävät voivat olla opetusmateriaalin aiheesta riippuen erilaisia. Erilaisina tehtävätyypeinä mieltimme videon keskeyttämistä ja sen aikana käytävää avointa keskustelua, väittämiin vastaamista tai monivalintaosiota. Opetusvideoiden toteutustyyliissä huomioimme sen, millainen tyyli sopisi parhaiten valittuihin aiheisiin.

Opetusvideot kestävät viidestä kuuteen minuuttia. Videoiden ei tarvitse olla sen pidempiä, jotta katsoja jaksaa katsoa koko videon. Tällä pyrimme siihen, että opiskelijoiden mielenkiinto pysyisi yllä koko opetusvideon ajan. Jos videot ovat liian pitkiä, katsojan mielenkiinto voi vähentyä. Lyhyitä videoita, jotka ovat pituudeltaan 0–3 minuuttia, katsotaan mielellään. Opetusvideoissa on havaittu, että keskiarvoltaan 6 minuuttia kestäviä videoita jaksetaan katsoa. Liian pitkissä videoissa, joka sisältää tehtävän, tehtävä jää usein tekemättä. (Guo ym. 2014.)

Jokaiseen opetusvideoon mietimme ja suunnittelimme etukäteen tilanteen, jonka toteutimme. Ennen videoiden näyttämistä, opettaja voisi pyytää opiskelijoita tutustumaan videon aiheeseen, jotta itse videosta olisi mahdollisimman paljon hyötyä opetustilanteessa. Jos aihe sattuu olemaan opiskelijalle vieraampi tai uusi, aiheeseen etukäteen perehtyminen olisi tällöin hyväksi. Opettajalle tehtiin videoiden aiheista tai videoihin liittyen opetuksen tueksi materiaalia, joita hän pystyy hyödyntämään opetuksessa (ks. liite 6.). Tämä materiaali on tarkoitettu vain opettajan käyttöön, jolloin hän pystyy hoitoalan opiskelijoita pohjustamaan joko ennakolta tai opetusvideon aikana meidän ennalta suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti.

Kahteen teemaa päädyimme tekemään kaksi videota: eettisesti huonomman esimerkin ja eettisesti paremman esimerkin. Näihin kahteen opetusmateriaaliin sisältyy myös välitehtäviä, joiden tarkoitus on saada terveysalan opiskelijat pohtimaan videolla näkyvää tilannetta. Välitehtävinä olemme käyttäneet mm. seuraavia kysymyksiä:

- Mitä asioita jäit pohtimaan videosta?
- Kuinka olisit itse toiminut videolla näkyvässä tilanteessa?

Käsikirjoitus toimii videon pohjana ja ohjeena, mitä voi hyödyntää esim. videon editointivaiheessa. Usein hyvän videon takana on kunnollisesti ja hyvin tehty käsikirjoitus. Siihen on hyvä panostaa, sillä se on edullista ja helposti muokattavissa toisinkuin valmiiksi kuvattu video. Kirjoittaminen ei myöskään kuluta resursseja ja sitoo kyseiseen työhön vähän ihmisiä verraten itse videon kuvaamiseen. Kirjallinen materiaali on usein se, mikä näytetään kustantajalle tai tilaajalle toimien ikään kuin sopimuksena. Kun tilaaja on hyväksynyt käsikirjoituksen, siihen ei enää tehdä muutoksia. (Aaltonen 2002, 12–13; Ailio 2015, 6.) Jokaiseen opetusmateriaaliin teimme käsikirjoituksen, joiden mukaan olemme toimineet (ks. liite 4).

9.3 Videon kuvaus

Kuvaustilanteessa on tehtävä päätös, aikooko videon kuvata mobiililaitteella vai videokameralla. Mobiililaitteella kuvattavassa videossa on tiettyjä asioita, joihin on kiinnitettävä huomiota (Hirvonen ym. 2021, 30). Hirvonen ym. tuovat

mm. ilmi Mobiilivideo-oppaassaan, että kuvatessa mobiililaitteella puhelin kannattaa pitää vaakatasossa ja takakameran käyttö on suositeltavampaa. Puhelimen omaa zoomausta on syytä välttää ja lentokonetilaan asetettu puhelin estää viestien sekä puhelujen läpitulon kuvaustilanteessa.

Suunnitelman ja käsikirjoituksen pohjalta ennen kuvaamisen aloittamista on pitänyt miettiä mm. valo, liike, esineiden sijainti ja kuvattavien asennot. Tämä tuo jatkuvuutta videoiden muissa ostoissa. Materiaalin hankkiminen on kuvausvaiheen perusta. Kuvausvaiheessa videota tekevän on ymmärrettävä, että riittävä materiaali tuo varmuutta teoksen hyvään lopputulokseen leikkausvaiheessa. Kuvausvaihe voi vaatia paljon aikaa ja siinä kysytään luonnetta mennä suunnitteluvaiheen mukaisesti. (Ailio 2015, 6.)

Opetusvideoissa yhtenä tärkeänä asiana on eettisyys sekä yksityisyyden suoja. Yksityisyyden suojasta on myös määritelty laissa. ”Jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla” (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731 luku 2. § mom.10.)

Videoilla esiinnyimme itse omilla nimillämme, jolloin erillistä kuvauslupaa ei tarvinnut kysyä. Videoon ei tarvinnut näin ollen pyytää ulkopuolisia henkilöitä, jolloin haasteena olisi voinut tulla aikataulujen sovittaminen kaikille sopiviksi. Henkilön ollessa kotirauhaksi katsotulla alueella tarvitaan kuvauslupa. Kotirauhan alueeseen kuuluu esim. mökit, hotellihuoneet ja suihkutilat. Kuvaamiselle tarvitaan lupa, kun kyse on muusta kuin kaikille avoinna olevasta paikasta. (Minilex lakia helpommin s.a.)

Kuvauspaikoiksi valikoitu yksityisasuntoja, jolloin ei tarvittu erillistä lupaa kuvata toisen asunnossa. Yksi kuvauspaikoista sopi miljöön puolesta hyvin videon aiheeseen. Kyseistä kuvauspaikkaa ei tarvinnut lavastaa hirveästi. Kuvausvälineillä meillä toimi kännykkä, joka oli kiinnitettynä kuvaustelineeseen tai oli toisen henkilön kädessä. Kännykkä pyrittiin asettelemaan hyvin ja vakaaseen paikkaan videon laadun takaamiseksi. Jokaiseen opetusvideoon oli kirjoitettu runkoa, jonka mukaan videoiden kuvaaminen oli helppoa ja suunnitelmallista (ks. liite 4).

Kuva 2. Asettelu 1

Kuva 3. Asettelu 2

Kuvissa 2 ja 3 olemme havainnollistaneet opetusvideoiden asettelua, valaistusta ja henkilöiden etäisyyttä. Edellä mainitut kuvat on otettu Terveyden edistämisen opintojaksolle tehdystä kouluterveydenhuollon tilanteesta. Opetusvideon tarkoituksena on ollut havainnollistaa eettistä lähestymistä sanallisen vuorovaikutuksen lisäksi mm. videolla esiintyvien henkilöiden, opiskelija ja kouluterveydenhoitaja, istumaetäisyydellä ja sen kautta tulevaa lämpimämpää tunnelmaa (vrt. kuva 2 kuvaan 3).

9.4 Videon editointi

Videoita voi olla tarve editoida jälkeinpäin. Tavoitteena on hankitun ja kuvatun materiaalin yhdistäminen yhdeksi videoksi. Yksinkertaisimmillaan tämä saavutetaan yksittäisten tiedostojen ”turhien” kohtien poisleikkaamisella, jolloin jäljelle jäävistä elementeistä kasataan tuotos. Editointi voi olla myös viimeistelympää, jolloin tekovaiheessa useista, kymmenistä tai sadoista, video- tai kuvälähteistä kasataan video yhteneväiseksi kokonaisuudeksi. Editoinnissa muokataan tuotos haluttuun muotoon ja ulkonäköön sekä katsotaan videon laatu ja toiveiden mukaisuus. Videoita tehdessä on muistettava, että editointi voi olla todella aikaa vievää. (Ailio 2015, 6–7; Videon editointi s.a.)

Videoiden editointi on osa opinnäytetyön prosessia ja eettistä toimintaa. Opetusvideoita kuvatessamme otimme useampia ottoja, jolloin kuvamateriaalia tuli

tarvittua määrää enemmän. Syyt ottaa useampia otoksia olivat huono äänen ja kuvan laatu. Aina emme onnistuneet ottamaan videota ensimmäisellä kerralla johtuen mm. siitä, että nauroimme. Tämän takia meidän oli editointivaiheessa tarkasti käytävä materiaalit läpi, poistettava sieltä mahdolliset epäasialliset kohdat sekä selvät asiavirheet.

Huomasimme, että videoiden onnistumista helpottaa niiden hyvä suunnittelu ja harjoittelu. Pyrimme siihen, että opetuskäyttöön tulevat materiaalit olisivat mahdollisimman todentuntuisia. Hyvin toteutettua videota on miellyttävää katsoa.

9.5 Videon viimeistely

Videon viimeistelyyn on hyvä varata riittävästi aikaa. Viimeistelyvaiheessa tarkistetaan, että kaikki asiat ovat kunnossa. Tässä vaiheessa kiinnitetään huomiota mm. tekstin ulkonäköön ja niiden sijoitteluun, äänien testaamiseen sekä viimeistellään kuvien värimaailma samanlaisiksi. (Ailio 2015, 58.)

Opetusvideoiden viimeistelyvaiheeseen kuului toteutus ja kerätyn palautteen läpikäyminen, minkä perusteella muihin videoihin tehtiin korjauksia. Laadimme palautekyselyn opetusryhmälle (ks. liite 5). Ennen gerontologisen opetusvideon testaamista hoitoalan opetusryhmällä katsoimme itse videon ja näytimme sen myös toimeksiantajalle. Näytimme videota myös ulkopuolisille (perhe ja ystävät), jotta saimme siitä toivotunlaisen lopputuloksen. Ensimmäisen videon testaamisen jälkeen kirjallisesta palautteesta poimimme korjausehdotuksia.

Kyselyyn osallistui 11 opiskelijaa (n=11). Palautekyselyn (ks. liite 5) avulla halusimme saada tietoa opetusvideon kuvan ja äänen laadusta, pituudesta, johdonmukaisesta rakenteesta sekä videon idean esille tulemisesta. Lisäksi avokysymyksillä toivoimme saavamme tietoa siitä, oliko opetusvideossa tarpeeksi kirjallista tietoa, pohdintaa vaativia tehtäviä ja yleisarvosanan koko kokonaisuudesta. Pidimme tärkeänä, että ennen muiden videoiden kuvaamista saimme palautetta painottaen kysymyksiä 1, 2, 3a ja 5 (taulukko 6).

Taulukko 6. Kooste keskeisten kysymysten palautteista

	Kysymys 1. Toivomme, että annat palautetta opetusvideon kuvan laadusta. Asteikolla 4-10	Kysymys 2. Toivomme, että annat palautetta opetusvideon äänestä, kuuluiko puhe selvästi? Asteikolla 4-10	Kysymys 3a) Oliko video mielestäsi sopivan pituinen?	Kysymys 5. Anna opetusvideolle yleisarvosana asteikolla 4-10. Perustele, risut ja ruusut.
Vastaajien lkm (n=11)	11	11	11	10
Vastausten ka. / Asteikko 4-10	9	8,75	Kyllä –vastauksia 11 kpl	9
Kyllä -Ei				

Palautekyselyssä oli vastattu kysymykseen 5 “Anna opetusvideolle yleisarvosana asteikolla 4–10. Perustele, risut ja ruusut.” (ks. liite 5) yleisarvosanan lisäksi muun muassa näin:

”8

-Selkeämpi kuvanlaatu

-hyvä, johdonmukainen. Tuli ilmi mitä haetaan”

”Reipas8, hyvä kuvantaminen ja selkeä video. Jotain jäin kuitenkin kaipaamaan, voisiko esim. äänittää kun toinen selostaa case – kuvausta?”

”10

Video oli tosi selkeä ja todella hyvin kuvattu hyvää heittäytymistä!”

”9

- Selkeä kokonaisuus

- Looginen kulku

- Välikysymykset hyvä lisä”

Videoiden tekovaiheessa ja kerätyn palautteen jälkeen emme olleet kaikkiin otoksiin tyytyväisiä esim. laadun suhteen, jolloin kuvasimme videoita uudelleen. Kerättyjen palautteiden pohjalta harkitsimme opetusvideon case-kuvauksen äänittämistä. Kehittävän palautteen lisäksi saimme positiivista palautetta tehdystämme ensimmäisestä opetusvideosta.

9.6 Video osaksi digitaalista opetusmateriaalia

Ennen videoiden julkaisua olisi hyvä tietää mahdollisuuksista, missä videon voi julkaista ja mistä julkaisukanavasta on eniten hyötyä opetuksessa. Uutena

on tullut erilaiset sosiaalisenmedian alustat, joita voi hyödyntää videon julkaisupaikkana. Olisi kuitenkin hyvä muistaa, jos video on tehty mainoskäyttöön, että videon pituuteen tulee kiinnittää huomiota. Eri sosiaalisenmedian alustoilla mainosvideoiden pituus on voitu määrittää valmiiksi. (Hirvonen ym. 2021, 44.)

Kun video on valmis, se julkaistaan. Julkaisussa on kiinnitettävä huomiota ulkonäköön, otsikointiin ja kuvaan, jotta mahdollinen katsoja kiinnostuisi videosta ja aukkaisisi sen katsottavaksi. Videon julkaisupaikan tulee olla luotettava, sillä se viestittää katsojalle laadusta. (Ailio 2015, 7.)

Toteuttamisen, testauksen ja korjausehdotusten jälkeen mietimme, millaisessa muodossa ja mihin opetusvideot tallennetaan. Tallentamisessa on otettava huomioon, että Xamkin lehtoreilla on pääsy opetusvideoihin ja ne toimivat myös hoitoalan opiskelijoilla käytössä olevista laitteista riippumatta. Vaihtoehtoina videoiden tallentamisessa voisi olla mm. Youtube, johon opetusryhmille jaettaisiin linkki tai opetusvideoiden antaminen täysin Xamkin käyttöön, jolloin he saavat päättää parhaan tallennuspaikan.

Aluksi ensimmäiset kolme opetusvideota tehtiin Canva-ohjelmalla. Viimeistä opetusvideota suunnittelimme alkuun tehtäväksi Teams-tallennetta apuna käyttäen, mutta emme saaneet sitä toimimaan halutulla tavalla. Epäonnistuneen Teams-tallenne yrityksen jälkeen huomasimme Xamkin valmiin Powerpoint-pohjan. Powerpoint-pohja mahdollistaa myös videon esittämisen, jolloin kokeilimme aiempia kolmea opetusvideota siirtää samalle pohjalle. Näin kaikista videoista tuli yhteneväiset, selkeät ja huolitellun näköiset.

Powerpoint-esitys mahdollistaa digitaalisen opetusmateriaalin pysäyttämisen sekä välikysymysten laittamisen. Koemme hyvänä, että opiskelijoilla tai opettajalla on mahdollisuus pysäyttää ja kelata opetusvideoita tarpeen mukaan. Tällöin opiskelijoilla on hetki aikaa miettiä, mitä vastata digitaalisessa opetusmateriaalissa esitettyyn kysymykseen eikä tule kiireen tuntua. On myös hyvä, että opetusvideoissa pääsee palaamaan taaksepäin. Tämä mahdollistaa sen, että jos jokin asia olisi saattanut mennä ohi, tarjoutuu opiskelijoille mahdollisuus asian uudelleen tarkastamiseen. Powerpoint muotoon laitettut opetusvideot on helppo siirtää Xamkin käyttöön sekä antaa toimeksiantajalle.

Opetusvideoiden julkaisussa mietimme ja otimme huomioon myös niiden saatavuuden sekä sen edellyttämät asiat. Laissa kerrotaan ”Kuitenkin jos aikasidonnainen media julkaistaan yleisölle tarkoitettussa digitaalisessa palvelussa, palveluntarjoajan tulee tehdä valmiiksi tallennettu aikasidonnainen media saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun mediatalenne on julkaistu ensimmäisen kerran tai se on julkaistu uudelleen.” (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 15.3.2019/306, 7§). Tästä kävimme keskustelua toimeksiantajan kanssa ja sovimme ettei opetusvideoita julkaista digitaalisessa palvelussa, jolloin niitä ei ole tarve saavutettavuuden takia tekstittää. Jos toimeksiantaja, Xamk, haluaa opetusvideot tekstitettävän, sen se pystyy tekemään.

Powerpoint-esityksen myötä alkuperäinen suunnitelma opetusvideoista muuttui digitaaliseksi opetusmateriaaliksi. Opinnäytetyön tuotoksena valmistui Powerpoint-pohjalle tehty opetusmateriaali, mikä sisältää videon tai videoita. Opetusmateriaalin tallentaminen on opettajalle helpompaa Powerpoint-alustaa käyttäen. Lisäksi toimeksiantajan kanssa keskusteltiin Powerpoint-esityksen toimivuudesta ja hän kertoi, että se on toimiva sekä luokkahuoneessa että verkkototeutuksessa.

Opinnäytetyö kuuluu tekijänoikeuslaissa määritettyyn kirjalliseen teokseen (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, 1§). Opinnäytetyön tekijöinä meille kuuluu tekijänoikeudet, mutta Xamkilla on käyttö- ja muokkauslupa tuottamiimme digitaalisiin opetusmateriaaleihin. Opetusmateriaalien mahdollinen päivittäminen jää Xamkin vastuulle.

10 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyön eettisyyteen ja luotettavuuteen kuuluu sen tekeminen hyviä tieteellisiä käytäntöjä noudattaen. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää toimintatapaa, jolla pystytään varmistamaan sekä luotettavuus että eettisyys. Opinnäytetyön eettisyys alkaa siitä, että opinnäytetyötä on aloitettu tekemään aiheen hyväksymisen jälkeen. Hyviin käytäntöihin kuuluu, että koko opinnäytetyö tehdään alusta alkaen huolellisesti ja tarkasti. Tärkeää on käytettyjen lähteiden oikea ja asianmukainen merkintä, jolloin lähteitä arvotetaan ja tarvittaessa

huomioidaan lähteiden plagiointiin ja referointiin liittyvät asiat. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Olemme pyrkineet käyttämään opinnäytetyössä alkuperäisiä lähteitä, sillä tois-sijaisen lähteen hyödyntäminen lisää riskiä tiedon muuttumisesta. Usein kir-joissa, erilaisissa julkaisuissa ja opinnäytetöissä teksti on useampaan kertaan tulkittua, sekä lähdeviitteet voivat olla puutteellisia. Lähteiden omista lähde-luetteloista voi löytyä samaan aiheeseen lisää lähteitä (Vilkka & Airaksinen 2004, 72–73.) Olemme hyödyntäneet aiheeseen liittyvien opinnäytetöiden läh-deluetteloita lähteiden etsimisessä.

Plagiointi tarkoittaa jonkun toisen tekstin, ajatusten ja ideoiden käyttämistä omanaan (Jyväskylän yliopisto 2021). Plagioinniksi luokitellaan toisen tekstin kopiointi suoraan tai muokaten tekstiä, ilman että alkuperäiseen lähteeseen viitataan. Tekstin luvattomaksi lainaamiseksi katsotaan myös puutteelliset viit-taukset, sekä keksimällä ja lisäämällä itse omaa tekstiä lähteeseen viittaa-malla. (Vilkka & Airaksinen 2004, 78; Kostamo ym. 2022, 102.) Toiminnallinen opinnäytetyö on tehty Xamkin raportointiohjeita noudattaen ja lähteiden käyttö on ohjeiden mukaista. Hyvin ja huolella työstetty lähdeluettelo sekä tekstiviit-teet lisäävät opinnäytetyön luotettavuutta (Vilkka & Airaksinen 2004, 58). Oh-jeiden noudattaminen varmistaa, ettei plagioi toisten tekstiä ja lähteisiin tulee viitattua oikein.

Opinnäytetyössä olemme pyrkineet lähteiden referointiin. Opinnäytetyössä re-feroinnilla tarkoitetaan sitä, että opinnäytetyö on tekijöidensä ajatusten, toimin-nan ja osaamisen näköinen tekstiä myöten. Kostamo ym. (2022, 98) kertovat, että lähteiden valintaan kannattaa käyttää aikaa ja valita lähteet huolellisesti, jolloin ne ovat opinnäytetyön tekijöiden tukena, mutta ei pääroolissa. Parhai-ten lähteiden referointi ja oman ajatuksen esille tuominen tapahtuu huolelli-sella perehtymisellä, muistiinpanojen tekemisellä ja oman näkökulman yhdis-telmänä. (Kostamo ym. 2022, 98). Tähän olemme pyrkineet koko opinnäyte-työn prosessin ajan.

Toiminnallisen opinnäytetyön luotettavuutta tukee muiden konsultointi, esimer-kiksi keskustelu lähipiirin ja muiden ammattilaisten kanssa (Vilkka & Airaksi-

nen 2004, 58). Olemme näyttäneet tekemiämme videoita lähipiirillemme ja kysyneet heidän mielipidettään opetusvideoiden sisällöstä. Näiden lisäksi olemme luetuttaneet opinnäytetyötämme muilla, koska kirjoittajina olemme ajoittain niin sanotusti sokaistuneet omalle tekstillemme ja meiltä on jäänyt väliä huomaamatta asioiden tahaton toistaminen.

Opinnäytetyön luotettavuutta olemme käyneet läpi koko ajan ja pitäneet sen mielessämme jokaisessa opinnäytetyön vaiheessa. Luotettavuutta olemme pyrkineet tuomaan tuoreilla, ajantasaisilla lähteillä. Olemme pyrkineet lähdekriittisyyteen ja etsineet samasta aiheesta useamman lähteen. On hyvä muun muassa miettiä mistä lähde on peräisin, millä tavoin tieto on perusteltu ja tiedetäänkö tieto oikeaksi vai pystyykö sen varmentamaan toisesta lähteestä (Arviointi ja lähdekritiikki s.a.). Aiheena eettisyys omaa pitkäät juuret. Se on muuttunut maailman tilanteen muuttuessa, mutta lähtökohta on pysynyt samana. Yli 10 vuotta vanhoja materiaaleja olemme käyttäneet pohjautuen edellä olevaan perusteluun. Opetusvideoiden kohdalla luotettavuutta olemme saaneet palautekyselyn (ks. liite 5) ja toimeksiantajan laatiman palautteen kautta (ks. liite 7).

11 POHDINTA JA JATKOKEHITTÄMINEN

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä huomasimme, että usein käsiteltäessä jotakin asiaa, lähdetään liikkeelle ongelmakeskeisesti eikä positiivisen lähestymistavan kautta. Usein kerrotaankin, mikä oli huonoa. Tämän sijaan olisi hyvä kiinnittää huomiota onnistuneisiin asioihin, mistä annettaisiin ensimmäisenä palautetta. Opinnäytetyön loppupuolella olemme miettineet toteuttamiamme digitaalisia opetusmateriaaleja eettisistä tilanteista, ja mikä niistä olisi oleellista sisäistää. Toivomme, että opetusmateriaalit laittavat hoitoalan opiskelijat ajattelemaan aiemmin mainitsemamme hoitotyön eettisen herkkyyden lisäksi eettistä omatuntoa; kuinka toimii itse tilanteessa ja kokeeko sen oikeaksi.

Xamkissa hoitotyön eettisyyden opetus on sisällytetty muihin opintojaksoihin, minkä takia näimme tarpeellisena tuoda eettisyyttä paremmin esille digitaalista opetusmateriaalia apuna käyttäen. Eettisyys on laaja käsite ja se on vahvasti läsnä kaikessa tekemisessämme. Toimeksiantajalta saadun palautteen perusteella voimme todeta olevan tarvetta digitaalisiin opetusmateriaaleihin, mitkä

käsittelevät hoitotyön eettisyyttä. Olemme pohtineet, että hoitotyön eettisyydestä voisi olla erillinen opintojakso esim. vapaasti valittavissa opintojaksoissa, jolloin hoitoalan opiskelijoille tulisi selkeämmin esille eettisyys ja sen huomioiminen. Digitaalisissa opetusmateriaaleissa on otettu huomioon, että ne toimivat hyvin myös verkkototeutuksessa.

Alkuun on myönnettävä, että toiminnallisen opinnäytetyön prosessi oli pitkä ja paljon aikaa vievä. Koko opintojemme ajan on ollut selkeää, että haluamme tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, joten päädyimme ajatukseen opetusvideoista. Aiheenvalinta oli ja ei ollut helppo. Ensimmäinen opinnäytetyön aihe, jota aloimme suunnittelemaan, muuttui myöhemmin meidän nykyiseen aiheeseemme. Toimeksiantajakin muuttui aiheen vaihduttua. Alkuun mietimme, voisiko opinnäytetyö liittyä ikäihmisiin ja myöhemmin ideaan liittyi eettisyys. Opinnäytetyön aiheen hyväksyimme vuoden 2021 loppupuolella. Yhdessä ohjaajan kanssa kävimme läpi opinnäytetyön kulkua ja mistä meidän on aloitettava. Opinnäytetyön pääaiheeksi tuli eettisyys. Toimeksiantajan ehdotuksesta opetusvideot tulevat useammalle opintojaksolle, jolloin myös pystyimme käsittelemään eettisyyttä useammasta näkökulmasta case tilanteissa. Tuotoksena tuli neljä erilaista digitaalista opetusmateriaalia, joihin on sisällytetty alkuperäinen ajatus opetusvideoista.

Opinnäytetyön prosessin aikana olemme pohtineet yhdessä ohjaavan opettajan kanssa sitä, että ohjaava opettaja ja toimeksiantaja ovat sama henkilö. Olemme käyneet tästä keskustelua koko opinnäytetyöprosessin ajan, mutta kyseinen tyyli on mahdollista Xamkin linjauksen mukaisesti. Tämä on tuonut hämmennystä koko opinnäytetyön prosessin aikana. Paikoittain on ollut hankala hahmottaa, kumman kanssa käymme keskustelua: toimeksiantajan vai ohjaajan. Jälkeen päin ajatellen, tämä on tuntunut hiukan ristiriitaiselta myös eettisesti. Ohjaavan opettajan on pitänyt pallotella molemmissa rooleissa, antaa toimeksiantajana toiveita, mutta ohjaavana opettajana ohjausta. Pohdimme sitäkin, kuinka ohjaava opettaja käyttää ohjaustunteja ohjaamiseen. Onko esim. kysymyksemme ollut enemmän sopivia toimeksiantajan tehtävänkuvaan vai ohjaavan opettajan? Yhteistyö lehtori Kankkusen kanssa on tästä hämmennyksestä huolimatta sujunut erittäin hyvin. Olemme saaneet sähköpostitse opettajan kiinni ja häneltä nopeita vastauksia kysymyksiimme.

Kiitos ohjaavalle opettajalle ymmärtäväisyydestä koko opinnäytetyön prosessin ajan.

Ohjaavan opettajan kanssa pohdimme, mitä positiivista on siinä, että toimeksiantaja ja ohjaava opettaja on sama henkilö. Lehtori, opinnäytetyön ohjaaja, Haija Kankkunen kertoi, että hänen on ollut helppo miettiä koko opinnäytetyön prosessin ajan mielessään, millaisissa tilanteissa opetusmateriaaleja käyttää ja miten ne voi yhdistää opetukseen. Tämän hän on kokenut hyvänä asiana toimiessaan molemmissa rooleissa. Tämä on tuonut meille opinnäytetyön tekijöille tunteen, että digitaaliset opetusmateriaalit tulevat käyttöön ja ne vastaavat toimeksiantajan odotuksia ja kehitysideoita.

Opinnäytetyön aikataulut on ollut helppoa työparin kanssa. Aikataulut on saatu sovittua helposti yhteen ja työnjako on onnistunut ilman suuria haasteita, vaikka välillä olemme olleet toinen toisessa päässä Suomea opinnäytetyön prosessin aikana. Kahdenkeskinen yhteistyömme on ollut tiivistä, saumatonta ja helppoa. Opintojemme alussa alkoi etäopetus koronaviruksen myötä keväällä 2020. Ennen opinnäytetyön aloittamista etätyöskentely oli ennättänyt tulla hyvin tutuksi, mikä on auttanut opinnäytetyötä tehdessä. Etätyöskentelyä olemme hyödyntäneet koko opinnäytetyön prosessin ajan, olemme pitäneet Teams-palavereja ja jakaneet tiedostoja Onedriven kautta. Onedrive on mahdollistanut sen, että molemmat ovat voineet kirjoittaa samaan aikaan samalle alustalle, jolloin näkee reaaliajassa, mitä toinen on työstänyt. Tämän avulla ja hyvällä työjaolla välttyttiin siltä, että samaa asiaa ei kirjoitettu useampaan kertaan. Etätyöskentely mahdollisti sen, että molemmat ovat pystyneet kirjoittamaan opinnäytetyötä oman elämäntilanteensa mukaan.

Opinnäytetyön **jatkokehittämistä** olemme miettineet myös yhdessä ohjaavan opettajan kanssa. Jatkokehittämiseen on tullut useita ajatuksia. Alkuun oli valittava useista opintojaksoista ne meidän mielestämme tärkeimmät, joissa olisi hyvä tuoda esiin jo opintojen aikana enemmän hoitotyön eettisyyttä ja toimintaa erilaisissa eettisissä tilanteissa. Valintaamme vaikutti myös ohjaavan opettajan toiveet tehdä opetusmateriaalia niille opintojaksoille, joita hän itse opettaa.

Yhtenä jatkokehitysideana olemme miettineet digitaalisen opetusmateriaalin tekemistä erilaisista eettisistä tilanteista hoitotyössä muille opintojaksoille. Tällä tavoin eettisyys hoitotyössä ja sen huomioiminen olisi koko ajan läsnä opintojen aikana useammalla opintojaksolla. Digitaalisten opetusmateriaalien valmistuttua olemme käyneet keskustelua siitä, miten muut opettajat voisivat niitä hyödyntää opetuksessaan. Esimerkiksi toimiva idea voisi olla, että Xamkillalla olisi ”opetusmateriaalipankki”, jota kaikki opettajat voisivat hyödyntää. Huomion arvoista on, että Xamkillalla on neljä kampusta, jolloin muiden kampusten opettajilla voisi olla myös oikeus käyttää materiaaleja. ”Opetusmateriaalipankkiin” voisi lisätä jo meidän tuottamamme opetusmateriaalit ja mahdollisesti tulevat materiaalit muista opintojaksoista.

Xamkillalla on tarjolla monipuolisesti erilaisia täydennyskoulutuskokonaisuuksia ja vapaasti valittavia opintoja. Toisena jatkokehitysideana meille tuli mieleen Xamkin vapaasti valittaviin opintoihin tai täydennyskoulutukseen integroitu hoitotyön eettisyyden huomioiva syventävä opintojakso. Opintojaksossa pystyisi käyttämään tekemiämme digitaalisia opetusmateriaaleja opetuksen tukena ja tällä tavoin tuomaan hoitotyön eettisyyden vielä enemmän esille.

LÄHTEET

Aaltonen, J. 2002. Käsikirjoittajan työkalut. Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Ailio, J. 2015. Vähän parempi video: opas laadukkaaseen videon suunnitteluun ja toteutukseen. Tampere: Juvener print Oy. Saatavissa: <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522165831.pdf> [viitattu 10.1.2023].

Aivot ja etiikka. 2013. Mikä kannustaa toimimaan eettisesti. Etene. Valtakunnallinen Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2013. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/69921/URN_ISBN_978-952-00-3278-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 10.1.2023].

American nurses association. s.a. What is Nursing? WWW-dokumentti Saatavissa: <https://www.nursingworld.org/practice-policy/workforce/what-is-nursing/> [viitattu 13.4.2022].

Ammattietiikka ja kollegiaalisuus. s.a. Sairaanhoidajat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sairaanhoidajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/kollegiaalisuus-ja-ammattietiikka/> [viitattu 23.2.2022].

Arviointi ja lähdekritiikki. s.a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://libguides.xamk.fi/tiedonhankinta/porras6> [viitattu 11.1.2023].

Brunou, S & Leino-Kilpi, H. 2012. Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Fioca Oy, Helsinki.

Brunou, S. 2009. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjattujen käytännön harjoittelujen aikana ilmenneet eettiset ongelmat. Väitöskirja. Hoitotieteen laitos. Lääketieteellinen tiedekunta. Turun yliopisto. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.utupub.fi/handle/10024/50487> [viitattu 10.1.2023].

Ceplis. 2014. European Council of the Liberal Professions. Common Values of the Liberal Professions in the European Union. Revised Version – 2014. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://ceplis.org/wp-content/uploads/2019/09/Common-Values-en.pdf> [viitattu 4.2.2022].

Diak. s.a. 2020 Terveystieteen opinto-opas (amk). Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/14561/2020TH/338/year/2022> [viitattu 10.3.2022].

Eettiset periaatteet kliinisessä tutkimustyössä. 2013. Lääkärin etiikka, 7. painos, Suomen lääkäriliitto, 2013. Suomen lääkäriliiton eettisen neuvottelukunnan kannanotto. Terveysportti. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.terveysportti.fi/dtk/let/avaa?p_artikkeli=let00287#s3 [viitattu 11.5.2022].

Eettisyys ammattilaisena. s.a. Pohjois- Savon sairaanhoitopiiri. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.pssh.fi/potilaat-ja-vierailijat/potilaan-tuki-ja-oikeudet/eettisesti-hyva-hoito/eettisyys-ammattilaisena> [3.2.2022].

Etene. 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. 2011. Etene-julkaisuja 32. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta Etene. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2011. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://etene.fi/documents/66861912/66865169/ETENE-julkaisuja+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf/13c517e8-6644-4fa5-8c5f-193cfdce9841/ETENE-julkaisuja+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf?t=1439805553000> [viitattu 30.1.2022].

Etiikka hoitotyössä. s.a. Suomen lähi- ja perushoitajienliitto. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://www.superliitto.fi/tyoelamassa/lahihoitajan-tyo/etiikka-hoitotyossa/> [4.2.2022].

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 7.9.2005/36/EY.

Guo, P., Kim, J. & Rubin, R. 2014. How video production affects student engagement: An empirical study of MOOC videos. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/262393281_How_video_production_affects_student_engagement_An_empirical_study_of_MOOC_videos [viitattu 24.4.2022].

Hakanurmi, S. s.a. Pedagogisesti mielekäs video. Viihdyttävä, kiihdyttävä vai pikakelattava – miten teen tehokkaita opetusvideoita? Erappu. Turkulaisten korkeakoulujen yhteistyöfoorumi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://blogit.utu.fi/erappu/pedagogisesti-mielekas-video/> [viitattu 24.4.2022].

Hirsijärvi, S, Remes, P, & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15–16. Painos. Painopaikka: Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna 2010, 18–19. [viitattu 23.4.2022].

Hirvonen, J., Janhunen, P., Kuisma, H. & Silvenius, M. 2021. Mobiilivideo-opas. Suunnittele – kuvaa – editoi – julkaise. Xamk inspiroi 28. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/423520/URNISBN9789523443136.pdf?sequence=5&isAllowed=y> [viitattu 11.1.2023.]

Holmberg, J. 2019. Hoitotyö muuttaa ihmistä. Tehy. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.tehylehti.fi/fi/blogit/mainio/hoitotyö-muuttaa-ihmistä> [viitattu 14.4.2022].

Holvikivi, J., Huovinen, J., Katajapuu, N., Kinnunen, A., Kiviaho- Tiippana, A., Kuisma, R., Kärkkäinen, R., Leskelä, J., Lähteenmäki, M. & Lällä, K. 2020. Kuntoutuksen osaamisen uudistumisen tulevaisuuden näkymiä. Metropolia ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/353423/2020%20TAITO%2071%20Kuntoutuksen%20osaamisen%20uudistumisen%20tulevaisuuden%20na%cc%88ky-mia%cc%88.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu 11.1.2023].

Hopia, H. s.a. Eettinen osaaminen. Jamk. Oppimateriaalia YAMK-opiskelijoille. WWW-sivu. Saatavissa: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/eettinenosaaminen/> [viitattu 9.5.2022].

- Jobiili. 2022. Harjoittelupaikat sosiaali- ja terveysalan tulevaisuuden ammattilaisille. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.jobiili.fi/#/> [viitattu 13.4.2022].
- Juujärvi, S. Myyry, L. & Pessa, K. 2007. Eettinen herkkyys ammatillisessa toiminnassa. Tammi, Helsinki 2007. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylässä 2007.
- Jyväskylän yliopisto. 2021. Vilppitapausten käsittely. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.4.2021. Saatavissa: <https://www.jyu.fi/fi/opiskelijalle/opintoja-ohjaavat-saadokset/vilppitapausten-kasittely> [viitattu 18.2.2023].
- Jämsen, E. Kerminen, H. Strandberg, T. & Valvanne, J. 2015. Kun tauti paranee, mutta potilas ei-sairaalahoitoon liittyvä toimintakyvyn heikentyminen. Suomen lääkärilehti 14–15. PDF-dokumentti Saatavissa: <http://www.fimnet.fi.ezproxy.xamk.fi:2048/cl/laakarilehti/pdf/2015/SLL142015-977.pdf> [9.5.2022].
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a. XAMK – Tunne huomina. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/> [viitattu 17.1.2022].
- Kalkas, H & Sarvimäki, A. 1992. Hoitotyön eettiset perusteet. Karisto Oy:n kirjapaino, Hämeenlinna 1992, 13, 16.
- Kalkas, H & Sarvimäki, A. 1996. Hoitotyön etiikan perusteet. 1. painos. Helsinki: WSOY.
- Korhonen, A., Jylhä, V., Korhonen, T. & Holopainen, A. 2018. Näyttöön perustuva toiminta. Tarpeesta tuloksiin. Hotus. Hoitotyön tutkimussäätiö. Skhole Oy, 7, 12.
- Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. AS Printon, Tallinna 2022, 11, 98 &102.
- Laaksonen, H., Laitinen, H. & Hiilamo, H. 2020. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä. Sanoma Pro Oy, Helsinki, 111.
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 15.3.2019/306.
- Lapin AMK. s.a. Terveystoimintakoulutus. Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinto-opas-amk.peppi.lapin.csc.fi/fi/708/fi/4128/R72T19S/323/year/2019> [viitattu 10.3.2022].
- Lapsi ja nuori potilaana. s.a. Lääkäriliitto. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://www.laakariliitto.fi/laakarin-etiikka/lapset-ja-nuoret/lapsi-ja-nuori-potilaana/>[viitattu 11.1.2023].
- Laurea. s.a. Sairaanhoidajankoulutus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.laurea.fi/koulutus/sosiaali-ja-terveysala/sairaanhoidaja-amk/> [viitattu 13.4.2022].

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. 8. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 23–24, 24–26 & 61.

Mehtälä, K. 2016. Liikkuvan kuvan ja Flipped Classroom -menetelmän hyödyntäminen opetuksessa. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/166875>, 7–8. [viitattu 24.1.2022].

Mikkelin kampus. s.a. Kaakkois- Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/mikkelin-kampus/> [viitattu 6.2.2022].

MINILEX lakia helpommin. s.a. Rikoslaki ja kuvaaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-kuvaaminen> [viitattu 11.1.2023].

Niemelä, A-L. & Nikkilä, A. 2009. Yksinäisenä omassa kodissaan. Teoksessa Engeström, Y., Niemelä, A-L., Nummijoki, J. & Nyman, J. (toim.) Lupaava kotihoito. Uusia toimintamalleja vanhustyöhön. PS-kustannus. WS Bookwell Oy. Juva 2009, 161.

Nightingale, F. 1964. Sairaanhoidosta. Sairaanhoitajien koulutussäätiön julkaisu. Englanninkielisestä alkuteoksesta Notes on Nursing. Suomentanut Aune Brotherus. WSOY:n graafiset laitokset. Juva 1987, 148–149.

OPM. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24. Opetusministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 11.1.2023].

Ranta, I., Matikainen, A., Hahtela, N. & Suutarla, A. (toim.) 2012. Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Fioca Oy, Helsinki

Repo, A. 2014. Etiikka hoitotyössä. Etiikan teoriaa. 8. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 36–38.

Ruokavirasto. 2022. Koululaiset. WWW-dokumentti. Päivitetty 13.5.2022. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavaliio/ravitsemus--ja-ruokasuositukset/koululaiset/> [viitattu 11.1.2023].

Sairaanhoidajan monet eri urapolut. s.a. Sairaanhoidajat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sairaanhoidajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/sairaanhoidajan-monet-eri-urapolut/> [viitattu 13.4.2022].

Sairaanhoidajat. s.a. Sairaanhoidajan ammatinharjoittamisoikeus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sairaanhoidajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/sairaanhoidajan-ammatinharjoittamisoikeus/> [viitattu 24.4.2022].

Sairaanhoidajien kollegiaalisuusohjeet. 2014. Sairaanhoidajaliitto. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://sairaanhoidajat.fi/wp-content/uploads/2019/10/Sairaanhoidajien-kollegiaalisuusohjeet.pdf> [viitattu 11.1.2023].

Sajama, S. 1995. Arkipäivän etiikkaa hoitotyön näkökulmasta. 1. painos. Tampere: Seppo Sajama ja Kirjayhtymä Oy.

Sarvimäki, A. & Stenbock-Hult, B. 2009. Hoitotyön etiikka. Edita Prima. Helsinki 2009, 7.

Savonia. s.a. Terveystenhoitajan tutkinto-ohjelma. Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.savonia.fi/opiskele-tutkinto/tutkinnot-ja-hakeminen/opetussuunnitelmat/?yks=KS&krtid=1279> [viitattu 10.3.2022].

SeAMK. s.a. Terveystenhoitaja (amk). Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinto-opas.seamk.fi/21/fi/50/80/903> [viitattu 10.3.2022].

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. 2017. Arki, arvot ja etiikka. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/docs/Talentia_Etiikkaopas_2017.pdf [viitattu 11.5.2022].

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.

Terveystenhoitaja on terveyden edistämisen ja hoitotyön asiantuntija. s.a. Terveystenhoitajaliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.terveydenhoitajaliitto.fi/ammatti_ja_koulutus/terveydenhoitajan_ammatti [viitattu 9.5.2022].

Terveystenhoitaja, päivätoteutus. 2020. Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinto-opas.xamk.fi/index.php/fi/28/fi/127616/THMI20KP/year/2019> [viitattu 4.2.2022].

Terveystenhoitajaliitto. 2016. Terveystenhoitajan eettiset suositukset. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.terveydenhoitajaliitto.fi/files/317/Terveystenhoitajan_eettiset_suosituks_21.6.2017.pdf [viitattu 29.1.2022].

Terveyskirjasto. 2016. Hoitotyö. Duodecim. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/ltt01168> [viitattu 14.4.2022].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. PDF-tiedosto. Saatavilla: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf ,6. [viitattu 18.2.2022].

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129.

Velasquez, M., Andre, C., Shanks, T., J.S. & Meyer, M. 2010. What is Ethics? Markkula Center for Applied Ethics at Santa Clara University. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://www.scu.edu/ethics/ethics-resources/ethical-decision-making/what-is-ethics/> [viitattu 2.2.2023].

Videon editointi. s.a. Opiskelijan digitaidot. Helsingin yliopisto – orientaatio 2 op. WWW-sivu. Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/opiskelijan-digitaidot/syventavat-taidot-tiedon-esittaminen/s-6-videot/videon-editointi/> [viitattu 11.1.2023].

Villkka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi, 16, 51, 56–58, 68, 72–73 & 78.

Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. Eettiset ohjeet osana ammatillista etiikkaa. 8. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 14–21, 164 & 166.

Xamk. s.a. Terveystenhoitaja edistää väestön terveyttä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutukset/terveydenhoitaja-amk/> [viitattu 22.1.2022].

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

SOPIMUS OPINNÄYTETYÖSTÄ

1 / 2

Tulosta

Tyhjennä

1. OPISKELIJA

2. OPISKELIJA

Opinnotunnus	Väliaiset etunimet	Opiskelijatunnus	Väliaiset etunimet
2000247	Laura Maarit	2000245	Alli Maija
Sukunimi Helttula		Sukunimi Hämäläinen	
Lähtöosoite	Postinumero ja -toimipaikka	Lähtöosoite	Postinumero ja -toimipaikka
Sähköposti	Puhelin	Sähköposti	Puhelin
Toimipaite ja koulutusohjelma Mikkelin kampus, Terveydenhoitaja koulutusohjelma		Toimipaite ja koulutusohjelma Mikkelin kampus, Terveydenhoitaja koulutusohjelma	
Suunnitelmavastuusehto ja työsuhteisuus Terveydenhoitaja TH1M20KP		Suunnitelmavastuusehto ja työsuhteisuus Terveydenhoitaja TH1M20KP	

TOIMEKSIANTAJA

Toimeksiantaja ja yritys/yhtiö Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk	Yrityksen/yhtiön nimi Haija Kankkunen
Lähtöosoite Patteristonkatu 3	Postinumero ja -toimipaikka 50100 MIKKELI
Sähköposti haija.kankkunen@xamk.fi	Puhelin

OPINNÄYTETYÖN HANKKEISTUS

- Toimeksiantajan maksaa opinnäytetyöstä opiskelija tai Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu korvauksen
jolla on kirjallisesti sovittu ennen opinnäytetyön aloittamista
- Opinnäytetyöllä on toimeksiantajan puolelta nimetty ohjaaja ennen opinnäytetyön aloittamista
- Toimeksiantajan tarkoituksena on alusta lähtien hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toimintassaan

OPINNÄYTETYÖN OHJAUS

Ohjaava(t) opettaja(t) Haija Kankkunen
Sähköposti haija.kankkunen@xamk.fi
Yrityksen/yhtiön ohjaaja(t) Haija Kankkunen
Sähköposti haija.kankkunen@xamk.fi

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

SOPIMUS OPINNÄYTETYÖSTÄ

2/2

OPINNÄYTETYÖ

Opinnäytetyön aihe (maks. 200 merkkiä)	
Hoitotyön eettisyys ja kuinka opiskelijat kokevat ja huomioivat sen opinnojan aikana, sekä myöhemmin työelämässä.	
Käsittelemme: tai tutkia edustavasti ja toimivasti sekä mahdolliset opinnäytetyön alkuvaiheella olevat seikat ja mahdolliset haasteet (opinnäytetyö on julkisen asiakas, max. 300 merkkiä)	
Opinnäytetyön tavoitteena on saada terveysalan opiskelijat ymmärtämään ja bedostamaan hoitotyön eettisyyttä.	
Tarkoituksena mailla on työstää opetus käyttöön videoita erilaisista hoitotyön eettisistä tilanteista.	
Käsittelemme: tai tutkia edustavasti ja toimivasti sekä mahdolliset opinnäytetyön alkuvaiheella olevat seikat ja mahdolliset haasteet (maks. 300 merkkiä)	
Videon kuvaaminen ja niiden suunnittelu, tiedonhaku, vapaaehtoisten kysyminen videoihin, yhteistä pohdintaa ja ajatustenvaihtoa. Palautteen kerääminen kirjallisesti ja suullisesti, sekä niiden analysointi	
Opinnäytetyön päivä(s)	Opinnäytetyön laajuus (tunnit/antopäivä)
10.01.2022	
Opinnäytetyö täyttää Tilastokeskuksen T & K määritelmän *) ☒ Kyllä ☐ Ei	

*) T & K määritelmän saa opintotoimistosta tai Internetistä: <http://www.tilastokeskus.fi/tutkimus/tik/tik.html>

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

<p>Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu Vastuu opinnäytetyön ohjauksesta ja tarkastuksesta on opiskelijalla. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu on vastuussa opinnäytetyön toteuttamisesta ohjauksella.</p> <p>Terveystieteiden osastolla on opinnäytetyön ohjaukseen kaikki opettajat, osa- ja keskeisten tehtävien hoitajat ja assistentit sekä ohjaavien opinnäytetyötoimikunnan jäsenkokoelmien jäsenet. Opinnäytetyön ohjaukseen voidaan tarvittaessa käyttää myös muita henkilöitä, jotka ovat koulutukseltaan ja työkokemukseltaan kelpoisia ohjaamaan opinnäytetyötä.</p> <p>Oikeudet tuloksiin ja muuhun opinnäytetyöhön liittyvään aineistoon, lehtijulkaisuun ja sovelluksiin. Tulosten oikeudet ja muuhun opinnäytetyöhön liittyvään aineistoon, lehtijulkaisuun ja sovelluksiin liittyvät oikeudet kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeudet opinnäytetyön tuloksiin ja niiden käyttöoikeudet julkaisemiseen ja soveltamiseen opinnäytetyön tekijän kanssa sopimalla niistä ennen opinnäytetyön tekemisen alkua. Opinnäytetyön ohjaus on yhteistä meidän opettajien ja opinnäytetyön tekijän kanssa.</p>	<p>Tulosten julkaiseminen ja luottamuksellisuus Opinnäytetyö on luottamuksellinen ja julkaiseminen on opinnäytetyön tekijän vastuulla. Jos opinnäytetyön sisältöä julkaisemiseksi selviää, opinnäytetyön ohjaaja on vastuussa siitä, että opinnäytetyön sisältö on luottamuksellinen. Tarkoituksena on, että opinnäytetyön sisältöä voidaan käyttää myös Internetissä.</p> <p>Opinnäytetyön ohjaaja (opettaja, toimeksiantaja) ja opinnäytetyön tekijä sopii, milloin julkaisemiseksi opinnäytetyön sisältöä voidaan käyttää. Opinnäytetyön sisältöä voidaan käyttää myös Internetissä.</p> <p>Opinnäytetyön kustannukset ja niiden korvaaminen Opinnäytetyön kustannukset ovat opinnäytetyön tekijän vastuulla. Opinnäytetyön ohjaaja (opettaja, toimeksiantaja) ja opinnäytetyön tekijä sopii, milloin julkaisemiseksi opinnäytetyön sisältöä voidaan käyttää. Opinnäytetyön sisältöä voidaan käyttää myös Internetissä.</p>
---	--

Olemme yhteisesti sopineet opinnäytetyön toteutuksesta ja ohjauksesta yllä sovitulla tavalla.

ALLEKIRJOITUKSET

<p>PAIKKA, PÄIVÄYS JA TOIMEKSIANTAJAN EDUSTAJAN ALLEKIRJOITUS</p> <p>Mikkeli 14, 2 20 22 </p>
<p>PAIKKA, PÄIVÄYS JA OPISKELUJOIDEN ALLEKIRJOITUKSET</p> <p>Mikkeli 14, 2 20 22 </p>
<p>PAIKKA, PÄIVÄYS JA OHJAAVAN OPETTAJAN ALLEKIRJOITUS</p> <p>Mikkeli 14, 2 20 22 </p>

Tämä sopimus on kirjoitettu kahtena kappaleena, yksi toimeksiantajayritykselle, toinen opiskelijalle. Sopimus tulee voimaan heti.

Opintotoimiston lokakuu 2019

Sairaanhoitajien eettiset ohjeet

Eettisten ohjeiden tarkoituksena on tukea sairaanhoitajien, terveydenhoitajien, kättilöiden ja ensihoitajien (AMK) eettistä päätöksentekoa heidän päivittäisessä työssään*. Ohjeet ilmaisevat sairaanhoitajille, muille terveydenhuollossa työskenteleville sekä väestölle sairaanhoitajan perustehtävän yhteiskunnassa ja hänen työnsä periaatteet.

* Jatkossa käytetään termiä sairaanhoitaja tarkoittamaan sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, kättilön ja ensihoitajan (AMK) tutkinnon suorittaneita.

I Sairaanhoitajan tehtävä

Sairaanhoitajan tehtävänä on väestön terveyden edistäminen ja ylläpitäminen, sairauksien ehkäiseminen sekä kärsimyksen lievittäminen.

Sairaanhoitaja auttaa kaikenikäisiä ihmisiä erilaisissa elämäntilanteissa. Sairaanhoitaja palvelee yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä. Ihmisiä hoitaessaan hän pyrkii tukemaan ja lisäämään heidän omia voimavarojaan sekä parantamaan heidän elämänsä laatua.

II Sairaanhoitaja ja potilas

Sairaanhoitaja on toiminnastaan ensisijaisesti vastuussa niille potilaille, jotka tarvitsevat hänen hoitoaan. Hän suojelee ihmiselämää ja edistää potilaan yksilöllistä hyvää oloa. Sairaanhoitaja kohtaa potilaan arvokkaana ihmisenä ja luo hoitokulttuurin, jossa otetaan huomioon yksilön arvot, vakaumus ja tavat.

Sairaanhoitaja kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja järjestää potilaalle mahdollisuuksia osallistua omaa hoitoaan koskevaan päätöksentekoon. Sairaanhoitaja pitää salassa potilaan antamat luottamukselliset tiedot ja harkitsee, milloin keskustelee niistä muiden hoitoon osallistuvien kanssa.

Sairaanhoitaja kohtelee toista ihmistä lähimmäisenä. Hän kuuntelee potilasta ja eläytyy tämän tilanteeseen. Sairaanhoitajan ja potilaan välinen hoitosuhde perustuu avoimeen vuorovaikutukseen ja keskinäiseen luottamukseen.

Sairaanhoitaja toimii tehtävässään oikeudenmukaisesti. Hän hoitaa jokaista potilasta yhtä hyvin ja kunkin yksilöllisen hoitotarpeen mukaan, riippumatta potilaan terveysongelmasta, kulttuurista, uskonnosta, äidinkielestä, iästä, sukupuolesta, rodusta, ihon väristä, poliittisesta mielipiteestä tai yhteiskunnallisesta asemasta.

III Sairaanhoitajan työ ja ammattitaito

Tekemästään hoitotyöstä sairaanhoitaja vastaa henkilökohtaisesti. Hän arvioi omansa ja muiden pätevyyden ottaessaan itselleen tehtäviä ja jakaessaan niitä muille. Ammatissa toimivan sairaanhoitajan velvollisuutena on jatkuvasti kehittää ammattitaitoaan.

Samassa hoitoyhteisössä työskentelevät sairaanhoitajat vastaavat yhdessä siitä, että hoitotyön laatu on mahdollisimman hyvä ja että sitä parannetaan jatkuvasti.

IV Sairaanhoitaja ja työtoverit

Sairaanhoitajat tukevat toinen toistaan potilaan hoitoa koskevassa päätöksenteossa, työssä jaksamisessa ja ammatillisessa kehittämisessä.

Sairaanhoitajat kunnioittavat oman ja muiden ammattiryhmien edustajien asiantuntemusta. He pyrkivät hyvään yhteistyöhön muiden potilaan hoitoon osallistuvien työntekijöiden kanssa.

Terveydenhoitajaliitto

TERVEYDENHOITAJAN EETTISET SUOSITUKSET

ESIPUHE

Jokaisen terveydenhuollon ammattilaisen tulee kantaa eettistä vastuuta ja edistää sen kehittymistä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevien ammattilaisten työtä ohjataan laeilla, asetuksilla, normeilla ja suosituksilla. Keskeistä työssä on myös yhteinen arvopohja ja siihen sitoutuminen. Vuonna 2011 Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta (ETENE) julkaisi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille yhteiset eettiset suositukset. Tämän lisäksi ovat useat terveydenhuollon ammattikunnat laatineet omat eettiset ohjeistonsa.

Terveydenhoitajakunnalle on yhteiskunnassa annettu erityinen asiantuntijatehtävä, josta suoriutuminen edellyttää vahvaa tieto- ja taitopohjaa, laadukasta koulutusta sekä korkeatasoista ammattietiikkaa. Terveydenhoitajan työn arvot ja periaatteet on aikaisemmin kuvattu Terveydenhoitajaliiton laatimassa Terveydenhoitajan ammattikuva -julkaisussa.

Toimintaympäristön jatkuva muutos edellyttää myös ammatin arvolähtökohtien ja ammatin yhteiskunnallisen tehtävän jatkuvaa arviointia. Terveydenhoitajaliitossa on tehty tätä uudelleen arviointia vuodesta 2012 lähtien terveydenhoitajan eettisten suositusten valmisteluprosessissa, joka toteutettiin kiinteässä yhteistyössä terveydenhoitajakunnan ja eri asiantuntijatahojen kanssa. Valmistelutyön perustana olivat ETENEN sosiaali- ja terveysalan yhteiset eettiset suositukset sekä Terveydenhoitajan ammattikuva -julkaisu. Suositusten valmisteluprosessiin sisältyi mm. aiheeseen liittyvä laaja jäsenkysely sekä eettisiä ohjeita käsittelevä asiantuntijaseminaari, johon osallistui laaja joukko terveydenhoitajakuntaa, liiton toimijoita sekä terveydenhoitajakoulutuksen opettajia.

Terveydenhoitajan laaja-alaisessa, vaativassa ja vastuullisessa työssä tarvitaan erityistä herkkyyttä tunnistaa eettisiä ongelmia ja valmiutta toimia korkeaa ammattietiikkaa noudattaen. Ammatieettiset suositukset auttavat terveydenhoitajaa ymmärtämään ammatin velvoitteet, osaamisvaatimukset ja sen salliman vallankäytön rajoitteet. Suositukset eivät anna valmiita ratkaisuja, vaan niiden soveltamisessa tarvitaan aina tilannekohtaista ja yksilöllistä harkintaa.

Vahva ammattietiikka on yksi terveydenhoitajan tärkeimmistä resursseista. Eettisiin periaatteisiin paneutuminen on osa itsensä kehittämistä ihmisenä ja ammattilaisena. Eettinen osaaminen on vastuun kantamista oman ammatin harjoittamisesta, ammatillisesta kehittämisestä sekä asiakkaan ja potilaan oikeuksien toteutumisesta hoitotyössä. Ammatieettisiä suosituksia tarvitaan toiminnan perustaksi ja päätöksenteon tueksi päivittäisessä toiminnassa turvaamaan työn laatua. Niitä voidaan soveltaa niin suhteessa asiakkaaseen, omaan ammattikuntaan, yhteistyökumppaneihin kuin omaan organisaatioon ja yhteiskuntaan.

Leila Lehtomäki, puheenjohtaja

— Huoneentaulu —

TERVEYDENHOITAJAN EETTISET SUOSITUKSET

**TERVEYDENHOITAJA – KANSANTERVEYSTYÖN JA TERVEYDEN
EDISTÄMISEN ASiantuntija LÄHELLÄ IHMISTEN ARKEA**

**TERVEYDENHOITAJATYÖ PERUSTUU IHMISARVON KUNNIOITTAMISEEN
JA ASIAKKAAN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUTEEN**

TERVEYDENHOITAJAN AMMATTITAITO VAATII JATKUVAA KEHITTÄMISTÄ

**TERVEYDENHOITAJAN JA ASIAKKAAN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS
PERUSTUU VOIMAVARALÄHTÖISYYTEEN JA LUOTTAMUKSEEN**

**TERVEYDENHOITAJATYÖ – OSA MONIAMMATILLISTA
TYÖYHTEISÖÄ**

**TERVEYDENHOITAJA – YHTEISKUNNALLINEN TOIMIIJA JA
ROHKEA VAIKUTTAJA**

Terveystyöntekijäliitto

TERVEYDENHOITAJA – KANSANTERVEYSTYÖN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN ASIANTUNTIJA LÄHELLÄ IHMISTEN ARKEA

TERVEYDENHOITAJA on hoitotyön ja erityisesti kansanterveystyön, terveyden edistämisen ja ennaltaehkäisevän työn asiantuntija.

Terveydenhoitajatyön näkökulma on preventiivinen ja promotiivinen, millä tarkoitetaan terveyttä rakentavaa ja terveyden edellytyksiä luovaa ja tukevaa toimintaa ihmisen elämänsä eri vaiheissa. Terveydenhoitajatyö on kokonaisvaltaista hyvinvointiin vaikuttamista niin yksilö-, yhteisö- kuin yhteiskuntatasolla. Työn tarkoituksena on ylläpitää ja edistää terveyttä ja hyvinvointia, ehkäistä sairauksia ja ongelmia sekä tunnistaa riskejä mahdollisimman varhain.

Terveydenhoitaja tekee työtään niin yksilöiden, perheiden kuin yhteisöjen kanssa. Hän työskentelee lähellä ihmisten arkea, vastaanotolla, kodeissa, kouluissa ja työpaikoilla. Terveydenhoitajan tehtäväalue on laaja, ja hän voi työskennellä mm. äitiys- ja lastenneuvolassa, perhesuunnittelussa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, työterveyshuollossa, kotisairaanhoidossa, vanhustyössä, aikuisten terveys- ja sairaanhoitovastaanoitoilla sekä terveyden edistämisen asiantuntijana ja koordinoijana. Laillistettuna sairaanhoitajana terveydenhoitaja voi työskennellä myös erilaisissa sairaanhoidollisissa tehtävissä niin perusterveydenhuollossa kuin sairaaloissa.

TERVEYDENHOITAJATYÖ PERUSTUU IHMISARVON KUNNIOITAMISEEN JA ASIAKKAAN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUTEEN

TERVEYDENHOITAJAN työn lähtökohdaksi on ihmiselämän ja ihmisarvon kunnioittaminen sekä terveyden suojeleminen. Terveydenhoitajan tulee kohdella kaikkia asiakkaitaan tasa-arvoisesti, ketään syrjimättä. Hänen tehtävänä on edistää terveyden tasa-arvoa ja toimia väestön terveyserojen vähentämiseksi tukemalla asiakkaidensa itsemääräämisoikeutta ja omatoimisuutta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveydenhoitajan työssä matalan kynnyksen tuki, hoidon jatkuvuus, kotikäynnit sekä etsivä työ ovat keinoja ehkäistä syrjäytymistä ja kaventaa väestön terveyseroja.

Jokaisella asiakkaalla on oikeus omiin valintoihinsa edellyttäen, etteivät ne vahingoita toisten oikeuksia tai asiakas ei vaaranna välittömästi omaa tai toisten henkeä. Terveydenhoitajan tulee kunnioittaa asiakkaan päätöstä myös silloin, kun se on vastoin terveydenhoitajan omia näkemyksiä ja arvoja. Asiakkaalla on oikeus saada tietoa päätöksensä vaikutuksista.

Terveydenhoitajan tulee työssään edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta puolustamalla heikompien oikeuksia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää asiakasryhmiin, joiden kyky vaikuttaa asioitaan koskevaan päätöksentekoon on rajoittunut, esimerkiksi lapset, vanhuksat ja syrjäytymisvaarassa olevat.

TERVEYDENHOITAJAN AMMATTITAITO VAATII JATKUVAA KEHITTÄMISTÄ

VÄESTÖN muuttuvat terveystarpeet, työ- ja toimintaympäristön nopea muuttuminen sekä lisääntyvä tutkitun tiedon määrä edellyttävät terveydenhoitajan ammattitaidon jatkuvaa ylläpitämistä ja kehittämistä.

Terveydenhoitajalla tulee olla valmiutta uudistaa toimintaansa ja toimintakäytäntöjään. Vaatimus näytöön perustuvasta toiminnasta edellyttää totuttujen toimintakäytäntöjen kriittistä arviointia ja uusien näytöön perustuvien, vaikuttavampien työmenetelmien käyttöönottamista. Tässä kehittämistyössä terveydenhoitajalla tulee olla johdon ja esimiesten tuki sekä mahdollisuus saada riittävästi lisä- ja täydennyskoulutusta.

TERVEYDENHOITAJAN JA ASIAKKAAN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS PERUSTUU VOIMAVARALÄHTÖISYYTEEN JA LUOTTAMUKSEEN

TERVEYDENHOITAJA on asiakkaan rinnalla kulkija ja ”terveysvalmentaja”, joka vahvistaa asiakkaan/perheen terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksiä sekä itsehoitovaihtoehtoja.

Terveydenhoitajan ja asiakkaan välinen vuorovaikutus on dialogisuuteen ja luottamukseen perustuva yhteistyösuhde, joka on osallistavaa, voimaannuttavaa, tulevaisuusorientoitunutta ja asiakkaiden erityisyyttä ja yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Terveydenhoitajan tehtävä on auttaa asiakasta ja perhettä tunnistamaan vahvuutensa ja voimavaransa, vahvistaa niitä sekä motivoida ja aktivoita voimavarojen käyttöön.

Terveydenhoitajan työ perustuu molemminpuoliseen luottamukseen, avoimuuteen ja rehellisyyteen. Asiakas itse on oman elämänsä paras asiantuntija, ja terveydenhoitajan tärkeä tehtävä on tukea asiakasta osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskeviin päätöksiin.

Luottamukseen liittyy kiinteästi lain veloitteiden mukainen salassapito asiakkaan asioissa.

TERVEYDENHOITAJATYÖ – OSA MONIAMMATILLISTA TYÖYHTEISÖÄ

TERVEYDENHOITAJA toimii asiantuntijana terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi monialaisissa ja -ammattillisissa työryhmissä. Terveydenhoitaja toimii kollegiaalisesti, ja hänen tulee arvostaa myös muiden ammattiryhmien ammattitaitoa. Työ edellyttää terveydenhoitajalta aktiivisuutta ja rohkeutta itsenäiseen päätöksentekoon sekä moniammatillista, verkostoituvaa työotetta.

TERVEYDENHOITAJA – YHTEISKUNNALLINEN TOIMIJANA JA ROHKEA VAIKUTTAJA

VASTUU eettisen toiminnan kehittymisestä ja ylläpitämisestä kuuluu kaikille terveydenhuollon ammattilaisille. Terveydenhoitajan tulee rohkeasti puolustaa omaa asiantuntijanäkemyksensä asiakkaan/perheen terveyshyödyn näkökulmasta myös silloin, kun terveydenhoitajan näkemys on ristiriidassa muiden tahojen kanssa.

Terveydenhuollon perustehtävä on tuottaa mahdollisimman hyvää terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä. Muilla yhteiskunnan osaluilla toteutetun lainsäädännön ja noudatettujen eettisten arvojen ja periaatteiden tulee osaltaan tukea näitä sosiaali- ja terveydenhuollon pyrkimyksiä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää etiikan ja talouden välisiin jännitteisiin. Osoitettujen voimavarojen tulee olla realistisessa suhteessa toiminnan vaatimuksiin ja tehokkuusodotusten kanssa. Työnantajan päätöksien ja linjausten on perustuttava aina tietoon ja eettiseen harkintaan ja niiden on oltava sopusoinnussa ammattihenkilöstön ammattieettisten periaatteiden kanssa. Terveydenhoitajan velvollisuus on tuoda työnantajansa, yhteiskunnan päätöksentekijöiden ja suuren yleisön tietoon tilanteet, joissa toiminnan edellyttämät resurssit ovat riittämättömät tai resurssien jakautuminen on epäoikeudenmukaista.

Työyhteisön johtaminen vaikuttaa siihen, mitä osoitetuilla voimavaroilla saadaan aikaan, miten henkilöstö viihtyy ja jaksaa työssään sekä miten toisten ammattitaitoon suhtaudutaan. Hyvä työilmapiiri sosiaali- ja terveysalan työyhteisöissä kannustaa ja sallii erilaisuutta sekä edistää ammattihenkilöstön työn tuloksellisuutta. Järkevästi toteutettu tehokkuus, taloudellisuus ja hyvä johtaminen ovat eettisesti kestävää toimintaa ja tuottavat asiakkaille parhaan mahdollisen tuloksen.

Opetusvideo 1. Kollegiaalisuus hoitotyössä

Case

Kollegiaalisuus kuuluu jokaisen työntekijän ammattietiikkaan ja on osa hoitotyön eettisyyttä. Sen avulla varmistetaan potilasturvallisuuden ja laadukkaan hoidon toteutumista. Opetusvideolla käydään läpi esimerkkitalanne kollegiaalisuudesta hyödyntäen ISBAR menetelmää kahden hoitajan välisessä keskustelussa. Hoitajat ovat toisilleen vieraita.

Opetusvideolla esiintyvä lähihoitaja on kokenut hoitotyön ammattilainen ja tehnyt pitkään töitä omassa tiimissään. Tiimiin 1 on tullut kesätöihin sairaanhoitaja, kenelle asiakkaat eivät ole entuudestaan tuttuja.

Kesken työvuoron lähihoitaja soittaa tiimin 1 sairaanhoitajalle.

I: Identify / tunnista:

Tilanne alkaa, kun lähihoitaja soittaa. Sairanhoitaja vastaa ja esittelee itsensä. Lähihoitaja esittelee itsensä ja kertoo asiakkaasta, kenen luona on käymässä. Kysyy sairaanhoitajalta, onko toimistolla ja voiko konsultoida? Sairanhoitaja kertoo olevansa toimistolla.

S: Situation / tulosyy / puhelun tarkoitus

Lähihoitaja: Hieno homma. Tulin asiakkaan luo lounaskäynnille. Asiakas on yleisvoimiltaan huonovointinen aiempiin käynteihin ja viikkoihin verrattuna.

B: Background / tausta

Sairanhoitaja: Sain aukaistua asiakkaan tiedot koneelle. Kertoisitko, millainen on asiakkaan vointi nyt?

A: Assessment / nykytilanne

Lähihoitaja: Tulin käynnille ja asiakas oli olohuoneessa makaamassa sohvalla. Hän ei reagoinut kunnolla minun tulooni eikä jaksanut nousta ylös. Aiemmin hän on ollut erittäin orientoitunut ja liikkuvainen. Sairanhoitaja: Onko asiakas hereillä / tajuissaan? Jaksako hän puhua tai liikkua yhtään? Lähihoitaja kuvailee asiakkaan vointia

Sairanhoitaja kysyy, onko lähihoitaja tehnyt vielä mittauksia?

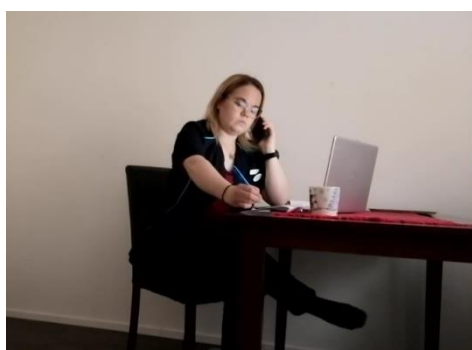
Lähihoitaja kertoo mittaavansa verenpaineen ja tarkistavansa ruumiinlämmön. Kertoo hengitystyön olevan työlästä ja pinnallista. Sairanhoitaja pyytää saada mittausten tulokset ja varmistaa, onko asiakas syönyt milloin tai käynyt vessassa?

Lähihoitaja sanoo, että asiakas on aamupalan syönyt ja nyt tuli lounaskäynnille. Ilmoittaa mittaustulokset sairaanhoitajalle: Verenpaine on 105/65, lämpö 36,6, hengitystyö työlästä, hf hieman koholla. Syke 61.

Sairanhoitaja kommentoi mittaukset.

R: Recommendation / suositus

Lähihoitaja kysyy, kuinka toimia tilanteessa. Sairanhoitaja kertoo, että saa kotihoidon lääkärin puhelimitse kiinni mutta tulee ennakkoon ottamaan asiakkaasta muutamia lisätutkimuksia ja verikokeita. Kertoo lähtevänsä kohta toimistolta ja kysyy, pystyykö lähihoitaja jäämään vielä paikalle. Lähihoitaja: Pystyn kyllä, soitan tiimin toisille lähihoitajille, jos ennättävät minulta ottaa muita käyntejä itselleen. Nähdään kohta! Sairanhoitaja: Nähdään! Hyvä kun soitit!

"TERVEYDENHOITAJATYÖ

– OSA MONIAMMATILLISTA TYÖYHTEISÖÄ*

(Terveydenhoito, 2014)

"Sairaanhoitaja työskentelee yhteistyössä muiden ammattilaisten ja hoitoon osallistuvien kanssa, kunnioittaa heidän osaamistaan sekä edistää vastavuoroista moniammatillisuutta, jonka yhteisenä päämääränä on potilaan hyvän hoidon toteutuminen."

(Sairaanhoitajat, s.a.)

XAMK

Keskeiset käsitteet

Moniammatillinen yhteistyö – eri ammattilajien ja organisaatioiden asiantuntijajoukosta muodostuva työryhmä. Yhteistyötä käytetään mm. ongelmien tunnistamisessa ja ratkaisuvaihtoehtojen löytämisessä (Mönkkönen ym. 2019, 9).

Tiimityö – koostuu useasta, vähintään kahdesta, henkilöstä. Tiimin kaikilla jäsenillä on yhteinen päämäärä ja heidän työskentelynsä on vuorovaikutuksellista (Seppänen, M. 2022, 15; Täastokeskus, s.a.).

Terveydenhuolto – "Terveydenhuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito." (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 1. §)

Tiimityöskentelytaitojen kehittyminen opintojen aikana

Ryhmätyötaidot

Harjoittelun / harjoitteluiden tavoitteet

Opiskelijakunta- ja tutortoiminta

XAMK

- Ymmärrys moniammatillisesta yhteistyöstä ja sen merkityksestä
- Opittuja ryhmätyötaitoja tarvitaan työelämän tiimityöskentelyyn
- Toisten ammattiryhmien kunnioittaminen ja arvostaminen asiakkaan etu mielessä pitäen

Kuva: Pixabay

XAMK

Pohdintatehtäviä

Oletko kiinnittänyt huomiota moniammatilliseen yhteistyöhön harjoitteluisissa / työelämässä?

Oletko päässyt osaksi moniammatillista tiimiä?

Ovatko opinnot antaneet riittävästi valmiuksia toimia moniammatillisessa tiimissä?

Koetko saaneesi riittävästi valmiuksia toimia moniammatillisessa tiimissä?

Opetusvideo 3. Terveystarkastus: kouluterveydenhuolto

Case

Terveystarkastajan luokse tulee sovitusti koululainen terveystarkastukseen. Heli käy 7. luokkaa ja on perusterve nuori. Helin perheeseen kuuluu vanhemmat, isovelji, sekä perheen koira Luna. Isoveljen kanssa tulee joskus riitaa, mutta riidat saadaan sovittua. Helillä on hyvä suhde molempiin vanhempiin.

Terveystarkastuksen aikana Heli kertoo harrastavansa ratsastusta ja pyöräilyä. Kavereitakin hänellä on koulussa ja vapaa-ajalla. Häntä ei kiusata koulussa ja kokee koulunkäynnin sujuvan hyvin. Lempiaiaineita ovat englanti, matikka ja liikunta. Hän ei pidä ruotsin opiskelusta. Harrastaa säännöllisesti liikuntaa ja nukkuu öisin n.9 h hyvää unta.

Pituus ja paino menevät keskikäyrillä. Huolehtii hygieniastaan hyvin. Kuukautiset ovat alkaneet, menarke 12,5 v. Kuukautisten lisäksi hänellä on myös muita puberteetin merkkejä. Terveystarkastuksen aikana keskustellaan myös ravitsemuksesta, jolloin Heli kertoo olevansa vegaani.

Video 1.

- Hoitaja ja Heli istuvat vastakkain hoitajan työhuoneessa. Terveystarkastuksesta on jäljellä ravinnosta puhuminen. Heli kertoo olevansa täysin vegaani.
- Hoitaja: Kommentoi Helin kasvis ruokavaliota ikävästi esim. "Tuo on huuhaata", "Ai tuo on joku uusi villitys, se menee kyllä ohi" tai "ei kasvikisa syömällä voi elää".
- Heli: Yrittää kertoa hoitajalle, olleensa vegaani jo vuoden ajan ja perustelee valintaansa hoitajalle.
- Hoitaja: Tuputtaa normaalia lautasmaalia, liha/kala/ kana mukaan lukien.
- Heli: Yrittää edelleen tuoda kantaansa esille perustellen valintaansa esim. "En halua käyttää eläinperäisiä tuotteita, sillä koen sen olevan väärin".
- Hoitaja: Tokaisee: "Jokainen tekee omat valintansa, mutta minä en ymmärrä sinun päätöstäsi".

Video 2.

- Hoitaja ja Heli istuvat vierekkäin. Heli kertoo olevansa täysin vegaani.
- Hoitaja: kyselee Heliiltä ruokailutottumuksista. Varmistaa ravintoaineiden saannin.
- Heli: Kertoo mitä yleensä syö ja, että koulunruokalassa ei aina uskalla syödä ruokia, kun ei ole varma onko se vegaanista.
- Hoitaja: kertoo, että keittäjiltä voi aina kysyä ruuasta mitä se sisältää. Käyvät keskustelua ravintoaineista.
- Heli: Kertoo etsineensä tietoa netistä kyseisestä aiheesta. Myös vanhemmat ovat auttaneet tiedon etsinnässä.
- Hoitaja kysyy vielä lopuksi Heliiltä, onko hänellä mitään huolia tai murheita, joista haluaisi vielä keskustella
- Heli puistelee päätään ja kertoo ettei ole mitään huolia.

Opetusvideo 4. läkkään kohtaaminen kotihoidossa

Case

Maija on 73 – vuotias Mikkeliäinen ja hän asuu yksin omakotitalossa. Hänellä on taustalla verenpainetauti, reuma, korkea kolesteroli ja ajoittain masentuneisuutta. Maija unohtaa väillä ottaa lääkkeensä, joten kotihoito käy varmistamassa lääkkeiden ottamisen ja yleisvoinnin.

Maija on yleensä virkeä ja reipas, mutta riippuen päivästä on väsymystä ja voimattomuuden tunnetta. Maijalle siivoaminen on haastavaa, hän ei aina jaksa siivota tai ei saa aikaseksi siivota esim. keittiötä. Hänellä jää myös usein esineitä ja asioita pöydille. Maijan kotona on likaista, joka on hyvä ottaa huomioon kotikäynneillä.

Liikkumisen apuvälineitä hänellä ei ole käytössä. Lapset ja lapsenlapset käyvät säännöllisesti vierailemassa Maijan luona ja samalla auttavat tarvittaessa kotitöissä ja kauppa-asioissa. Maija pärjää muuten vielä kotonaan hyvin.

Video 1.

- Hoitaja menee aamukäynnille.
- Asiakas kutsuu hoitajan peremmälle asuntoon.
- Hoitaja tulee keittiöön: "Onpas täällä tunkkainen ilma, täällä haiskahtaa." Hoitaja aukaisee ikkunan kysymättä lupaa.
- Hoitaja varmistaa asiakkaan aamulääkkeiden ottamisen ja samalla tarkastelee yleistä vointia. Asiakas ottaa lääkkeet.
- Asiakas pyytää hoitajaa istumaan pöydän ääreen. Hoitaja ei istu.
- Hoitaja puhuu kovaan ääneen ja kyselee kuulumisia.
- Käynnin lopuksi hoitaja toivottaa hyvät päivän jatkot ja lähtee asiakkaan luota.

Video 2.

- Hoitaja menee aamukäynnille.
- Asiakas tervehtii ja pyytää peremmälle asuntoon.
- Hoitaja siirtyy keittiöön. Hoitaja kysyy, voiko aukaista ikkunaa, jotta huone tuuletuu vähän yön jäljiltä.
- Hoitaja varmistaa asiakkaan aamulääkkeiden ottamisen ja samalla tarkastelee yleistä vointia.
- Asiakas ottaa lääkkeet ja pyytää hoitajaa myös istumaan pöydän ääreen.
- Hoitaja tokaisee reippaasti: "Seison mielusti, sillä päivän aikana tulee istuttua autossa paljon".
- Videon lopussa hoitaja ja asiakas vaihtavat kuulumisia. Ennen asiakkaalta poistumista hoitaja kysyy ja varmistaa, että pärjäähän asiakas seuraavan hoitajan käyntiin asti.

Palautekysely hoitoalanopiskelijoille opetusvideosta

Hoitotyössä vastaan voi tulla myös eettisesti vaikeita tilanteita, jos esimerkiksi arvot eivät kohtaa keskenään. Hoitajan olisi hyvä muistaa mitkä ovat oman työpaikkansa eettiset arvot ja muistaa myös klininen eettisyys, sillä näissä ratkaisu voi erota toisistaan. Nämä ohjaavat toimintaa vaikeasti eettisessä tilanteessa. (Leino-Kilpi & Välimäki. 2014, 61.¹)

Opetusvideoiden avulla haluamme saada hoitoalan opiskelijat pohtimaan omaa eettistä toimintaansa hoitotyössä opintojen aikana harjoitteluissa mutta myös myöhemmin siirryttäessä työelämään.

Palaute koskee Gerontologisen hoitotyön opintojaksolle tehtyä opetusvideota kuvitteellisesta hoitotilanteesta / asiakaskäynnistä kotihoidossa. Opetusvideo on osa opinnäytetyötä ja saaduilla palautteilla on merkitystä muiden opetusvideoiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

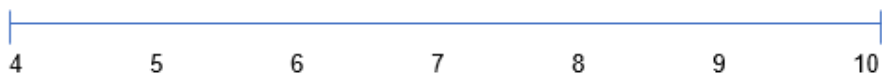
Palaute kerätään nimettömänä, eikä niillä kerätä opiskelijoiden tietoja. Saadusta palautteesta teemme koonnin, mitä hyödynnämme opinnäytetyössä arvioidessamme opinnäytetyön luotettavuutta.

Kiitos vastauksista!

Laura Hettula & Maija Hämäläinen
blahe001@edu.xamk.fi
bmaha025@edu.xamk.fi
Terveystieteiden opiskelijat
THMI20KP

¹ Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. 8. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 61.

1. Toivomme, että annat palautetta opetusvideon kuvan laadusta.

2. Toivomme, että annan palautetta opetusvideon äänestä, kuuluiko puhe selvästi?

3. Seuraavat kohdat käsittelevät kysymyksiä opetusvideon pituudesta, rakenteesta ja opetusvideon sisällöstä.

a) Oliko video mielestäsi sopivan pituinen?

Kyllä

Ei

Jos vastasit Ei, kerro mikä olisi sopiva pituus?

b) Oliko videon rakenne johdonmukainen?

Kyllä

Ei

En osaa sanoa. Kerro miksi.

c) Tuliko opetusvideosta selkeästi ilmi videon idea?

Kyllä

Ei. Kerro, miksi ei

4. Pitikö opetusvideo sisällään tarpeeksi kirjallista tietoa ja pohdintaa? (case kuvaus, pohdinta kysymykset, loppukeskustelu).

5. Anna opetusvideolle yleisarvosana asteikolla 4–10. Perustele, risut ja ruusut.

Opetuksen tueksi opettajalle

1. Kollegiaalisuus hoitotyössä

Miten kollegiaalisuus näkyi videolla?

ISBAR-hyödyntäminen

ISBAR on käytössä koko videon ajan. Antaa raamit ja ohjeet vuorovaikutukselliseen, kollegiaalisuuteen, keskusteluun. Tarkoituksena on havainnollistaa, miten ISBAR menetelmää käyttäen tulee kaikki asiat huomioitua tunnistamisesta jatkosuunnitelman tekoon. Ohjaa keskustelua. Poistaa vastakkainasettelun kahden ammattilaisen välillä

Kollegiaalisuus näkyi toista ja toisen ammattia kunnioittavana toimintana. Keskustelu oli asiallista ja toista kuuntelevaa.

Videossa esiintyvä tilanne oli yhteen hiileen puhaltamista alusta loppuun

2. Moniammatillinen yhteistyö

Kyseinen opetusmateriaali on tehty kirjallisesti Powerpoint-pohjalle, johon emme ole laatineet erillistä listausta huomioitavista asioista.

3. Terveiden edistäminen – kouluterveydenhuolto

Mitä kouluterveydenhoitaja tekee videolla väärin?

- oppilaan asian (vegaani) vähättely
- kontaktin puuttuminen
- ei annettu tietoa ravitsemuksesta, vaikka oppilas sitä kysyi ja pyysi
- kouluterveydenhoitaja tuo esiin omaan mielipiteen, eikä tutkittuun tietoon pohjautuvia perusteluja
- aseteltu videossa: pöytä välissä → etäinen tunnelma (vrt. video 2)

Pohtikaa, millainen kohtaamistapa olisi mielestänne hyvä (myös ajatuksia videon ulkopuolelta, omat kokemukset)

- videossa 2 terveydenhoitaja oli enemmän läsnä ja tunnelma oli vuorovaikutuksellisempi → puhelimen käyttö oppilaalla vähäisempää. Vastaavassa tilanteessa, missä koululainen käyttää paljon puhelinta, voi terveydenhoitaja hienotunteisesti pyytää laittamaan puhelimen pois
- helposti lähestyttävä tunnelma
- kouluterveydenhoitajan vastaanoton on oltava nuorelle matalan kynnyksen kohtaamispaikka
- ajanhermoilla oleva: tietoisuus ruokavalioista ja mitä trendejä koululaisilla on menossa

4. läkkään kohtaaminen kotihoidossa

Mitä asioita jäit pohtimaan videosta?

- yleistä keskustelua, mitä opiskelijat ovat huomioineet
- alla on listattu asioita videossa esitettyyn tilanteeseen

Kuinka olisit itse toiminut videolla näkyvässä tilanteessa?

Video 1. huomioitavia asioita

- oveen ei koputettu ja "esittely" jäi tekemättä
- toisen kotia ei kunnioitettu: esim. ikkunan avaaminen ilman lupaa, kenkäsuojat puuttuivat, maininnat kodin siisteydestä ja huonosta sisäilmasta
- hienotunteisuus puuttui
- lyhyitä ja tyyliä vastauksia
- katsekontakti vähäistä
- case kuvaus "joten kotihoito käy varmistamassa lääkkeiden ottamisen" → ei toteutunut
- kotikäynnin lopetus tyyli
- välinpitämätön tunnelma
- hoitaja ei ollut aidosti kiinnostunut asiakkaan asioista

Mitä ajatuksia videot herättivät? (yleistä keskustelua)

- esim. millaisella tyyllillä hoitaja voi mennä toisen kotiin
- keskustelutavan ja tyylin miettiminen
- aito läsnäolo, vaikka olisi kiire
- videot olivat samanpituiset, mutta tilanteesta sai kaksi ihan erilaista. Tärkeää huomata ja ymmärtää, että oikealla tavalla toimiminen ei vie yhtään sen enempää aikaa

Olen sekä opinnäytetyön ohjaajana että toimeksiantajana (Xamkin puolesta) Maija Hämäläisen ja Laura Hettulan opinnäytetyössä EETTISYYDEN JA ETIIKAN HUOMIOIMINEN HOITOTYÖSSÄ.

Annan tässä palautetta toimeksiantajan tulokulmasta lähestyen. Opinnäytetyöntekijät ovat kuunnelleet ja huomioineet hienosti ajatukseni siitä millaista opetusmateriaalia olisi hyvä olla käytettävissä juuri eettisyyden ja etiikan osalta. Keskustelimme yhdessä mitkä olisivat ne opetettavat aineet, joissa sekä minä että muut aihetta opettavat opettajat voisivat videoita ja niihin liittyviä kysymyksiä käyttää.

Ennen opinnäytetyön lopullista valmistumista ja julkaisemista pyysin opinnäytetyöntekijöiltä luvan käyttää yhtä heidän luomaansa opetusmateriaalia Xamkin Mikkelin kampuksen SoTe-alan opiskelijoiden (sosionomi- ja sairaanhoitaja- sekä terveydenhoitaja -opiskelijat) ja Esedun lähihoitajaopiskelijoiden yhteistoteutuksena toteutettavassa oppimisprojektipäivässä **22.2.2023**.

Oppimisprojektipäivään osallistui n. 100 opiskelijaa ja he jakaantuivat moniammatillisiin pienryhmiin päivän aluksi. Oppimisrastit olivat sekä Xamkin Mikkelin kampuksella, että Esedun (Etelä-Savon ammattiopiston) tiloissa. Rasteja oli yhteensä 18 kpl, ja kullekin rastille oli aikaa varattu n. 20 min. Yhtenä rastina oli **Eettisyyden huomioiminen asiakastyössä hoito -ja sosiaalialalla**. Juuri tällä rastilla oli käytössä opinnäytetyöntekijöiden opinnäytetyössään työstämä *lökkään kohtaaminen kotihoidossa* – opetusmateriaali (diasarja: case, kaksi videota sekä apukysymykset). Näytin tämän kaikille pienryhmille (yhteensä 25 pienryhmää).

Tämä käyttämäni opetusmateriaali toimi erinomaisesti yhteisen keskustelun pohjana käydessämme läpi eettistä kohtaamista sekä huomioimista. Myös osallistujat antoivat myönteistä suullista palautetta – ”On helpompi jutella tällaisesta haastavasta aiheesta, kun on ensin katsonut nämä videot”. Hoitotyön opettajana minulle tuli aidosti sellainen tunne, että tätä opetusmateriaalia (kuten myös muita Lauran ja Maijan tekemiä) tulen / tulemme käyttämään hoitotyönopiskelijoiden opetuksessa. Nämä opetusmateriaalit toimivat hyvin myös verkkovälitteisessä opetuksessa.

Olemme keskustelleet ohjausprosessin aikana, että on eettisesti haastavaa, kun olen sekä toimeksiantaja että opinnäytetyön ohjaaja. Mielestäni opinnäytetyön luotettavuutta kuitenkin lisää se, pysyin näin ikään kuin ”testaamaan” opinnäytetyön toimeksiantajana tätä opetusmateriaalia ja sain kokemuksen sen toimivuudesta aidossa opetustilanteessa.

On eettisesti erittäin hyvä, että opinnäytetyön sekä sen tuotokset arvioi Xamkin puolesta myös 2. ohjaaja / arvioija. Näin pyrimme vielä lisäämään arvioinnin luotettavuutta.

Mikkelissä 13.3.2023

Haija Kankkunen, hoitotyön lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk)